دکتاب ځانګړنې

تاب نوم لله	ریښتنی استازی
لیکوال لله	استاد نوراحمد ((قرانمل))
خپرندی لله	سنځرخپرندویه ټولنه ((کند هار))
(اپځی لله	یونایټېډ پرېس- کوټ
(اپ ال لله	۱۳۸۶ لمریز کال دلړم میاشت
(اپ (اري لله	حاجي عبدالله علیزي

Download from:aghalibrary.com

لړليک

۱. د سر خبري
۲. ربنتنی استازی
۳. حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)ديوه مبلغ په توګه
۴. حضرت محمدرسول الله(صلي الله عليه وسلم)ديوه سياست پوه په توګه
۵. حضرت محمد(صلي الله عليه وسلم)ديوه ښوونکي په توګه
۶. دحضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) تدريسي مېتودونه
۷. پای

Download from:aghalibrary.com

د سر خبري :

له همغي ورځي څخه چي لوي الله(جل جلاله)) انسان ((آدم عليه السلام)) پيداکړ ي او پر مځکه يې باندي يې دخپل استازي او خليفه په توګه وګمارئ انسان ته يې دخلافت استازيتوب ور بخښلي دئ انسان يې دنورو مخلوقاتو په پر تله مکرم ګرځولي ددې خبري دثبوت لپاره پخپله دکلام او تميزموجوديت او په نورو مجسمو مخلوقاتو کښي دانسان ښايسته ګرځول، هغه ښکلي دي چي دنورو حيواناتو په پر تله انسانان د((احسن التقويم)) په مصداق ستايل سويدي ، دانسان دا کرامتی مظهر پخپله دهمدې نسل ديوه بې ساری انسان حضرت محمدرسول الله ((صلي الله عليه سلم))رسالتي دنده ده ، الله((جل جلاله)) دې انسان حضرت محمدرسوالله((صلي الله عليه وسلم))ته ددرنښت په موخه د((محمد رسول الله صلي الله عليه وسلم)) خطاب کړی دی پر دې بنسټ يې دهمدې کرامت دثبوت لپاره دهغه په وجود کي هغه خواص او ،اوصاف ايښي دي چي دنورو انساناتوپه وجودکي يې ساری نسته،حتی که دده هم مسلکه پيغمبران وګورو دنبوي (ص)) دپيغامونو پر بنسټ لکه چي فرمايي :- انا سيد ولد آدم)) کره دليل دئ چي حضرت محمد (ص) ترنورو پيغمبرانولوړ تره بلل سوئ دئ ، حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دخپل مسلکيت او مسؤليت پربنسټ يوازي دبلني له لاري نه بلکي دويناوعمل په تساوي سره داجوته کړيده چي هغه په اداب معاشرت ، انساني کرامت ، استادانه مهارت ، سياسي هنر يت ،اجتماعي ژوندانه ،تقوي او هوښياری کي دا سي يوځوك وو چي دخپلي عقيدې دپيروانو تر څنګ دلادينو مفکورو څښتنان هم پدې باوري وه چي دنورو انساناتوپه پرتله حضرت محمدرسول الله(صلي الله عليه وسلم)سترانسان دی اودخپل دې سترتوب په سکاسويې هغه څه تر شاپرېښي دي چي دوخت اوزمان له هر رازشرايطوسره ـ سره دعمل په ترسره کولوانسان دنېکمرغۍ ترپړاوه رسوي اوهغوي ته هغه لاره په ګوته کوي چي دمعنوي اومادي جهان خيراو ښيګڼي ور ته تاکي،متاسفانه دصدراسلام تردورې راوروسته په منځنيو پېړيو اودموجوده اسلامي نړۍ واکمن کسان چي دوخت په تېرېدويې دنومورې له ارشاداتواولار ښوونو څخه په ځينو مواردو کي سيراړولي،يامسلمان امت دغفلت په صورت کښي دهغه دسننواولارښوونوڅخه محروم پاته سوي پايله يې همدا لامل سوي دي چي مسلمانه ټولنه نه يوازي دا چي دبې موجوبه قرباني دلومې په ښکيل کي را غلې ده ، ((سياسي جغرافيوي)) قلمروونو اوسياسي geopoliticalور سره ترڅنګ يې داسلامي نړۍ په نظامونوکښي دټکر او تزلزل زلزلي را منځته کړي او اسلامي امت ديوې بې سالاره قافلې،او بې چوپانه رمې پشان دسرګرداني پردښته ايله کړيدي دي،البته هغه اسلامي اراضي چي دالبرز له غرونونه نيولې دافريقاتوترتبجنودښتونوله هغو نه نيولي دهندبحرترڅنډو،له هغه نه نيولي دقفقازترغرونوچي يې ديوه متحدملت اوعقيدتي امت ترمنځ ديووالي اوپيوستون مزي ټينګ کړي دهمدې اراضۍ پرغولي مېشت اوسني وېشل

Download from:aghalibrary.com

سوي ملت نن دڅوپنځوسوملتونو ترويش سربېره چي پخپلومنځونو کي لاس او ګرېوان دي اوعملاًسټونزي لري تردې وړاندي لا پخپلوملي دولتونوکي هم دقوميت اوقبيلويت په رنځ اخته اود............غوندي مخ په مخ بيدېږي چي اقتصادي اوکاني زېرمي يې دنوروپه لاسوکي لوېږي اوسياسي واکونه يې دناسنجول سووپلانونواوناتکميله نړيوالوقواينونودشعاعوترتاثيرلاندي را غلي او په پايله کي دانار شيزم اوګډوډۍ پر لورودرومي که موږ دصدراسلام ددورې پشان ځانونه دعمل اووينا په درشل کي مساوي کړيواي اودسترانسان حضرت محمدرسول الله (صلي الله عليه وسلم))فرامين موعملاًاونظراًعملي کړيواي نوداسي مسايلوسره چي نن بې الهي فضله په بل څه کي دحل لاره نه موندل کېږي نواي لاس او ګرېوان .سره تردې چي دابايدموږ دحضرت محمد رسول الله (ص) په پاکوسنواودمجتهيدينوپه هڅوکي موندلي واي هغه مونه دي کړي ددې څخه باوجودپه ځينومواردوکښي داچي موږبايد داسلام واساسي قواينونوته ځاوروچوو اوهماغه قانون ځانته ديوې خطي مشي په توګه وټاکو بلکي ((العياذبالله)) اسلام دخپلي طبعي وقانون ته ور اچوو زموږدموجوده بدمرغيولامل داګرځېدلی چي دېرڅه داسلام په نوم دځان پر ګټه راوڅرخووحال داچي انسان پدې مکلف دئ چي بايدځان داسلام داصولووچوکاټ ته ورواچوي موږدالله((جل جلاله)) له دې فرمانه چي فرمايي ((لاتشترو باٰيتي ىثمن قليلا))• ځانونه نه خبروواوکه يې خبروونوبيا هم په حيلو ،حيلو له هغوي ((العياذ بالله)) فاصلي نيسو حال داچي موږبايددويناواوعمل په دواړوصورتونوکي دحضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم))دميراث ښوونکي واوسودې څخه باوجود که موږ په داسي موقف کي ((خداي دي نکړي)) قرار لرونور به هم خواران سو تر دې سربېره بايد خوښ واوسوچي بياهم دنوموړي دارشاداتو فرامينواوتوصيودعملي کولو لپاره هم داسي پوهان دصدراسلام له دورې تراوسه پيداسوي دخپلوفکري هڅواودخپلو مغزونو په ستړياووترموږخپل څه سپارښتونه و((وماعلينا البلاغ)) په شېوه رارسولي دي دلوړو ليکوالو، ديني پوهانو او محديثينو لخوا دهغه پر شخصيت ډېر څه ليك سوي دي، بيان سويدي کېدايسي زما دلنډ فکرداليکنه ددې جوګه نسي چي دخپل ګران ،محترم ، مکرم ، مشفق پيغمبرحضرت محمد رسول الله ((ص))دحق داداينې په اړوند لکه څه ډول چي ښايي په هماغه ډول وړ وي خو دخپلي تلوسې هغه څه چي دخپل ذهن په هنداره کي يې لرم تر تاسو منعکس کړم ،لوي الله (ج) دي يې دشفاعت جرعه زمااوستاسي راپه برخه کړي ، پټه دي نه وي چي ددې کتاب دچاپ هدف دانحضرت محمد (ص) په اړ ونددهغه دشخصيت دځينو اوصافو پېژندنه ده البته که دهغه دشخصيت پر هراړخ وړغېږوکېداسي په سلګونو نه بلکي په زرګونوپاڼي يې په توصيف ډکي سي ددې کتاب دڅلوروبرخوتر بيان وروسته دهري برخي په پاي کي ديادي سوي موضوع عمومي اوخصوصي هدفونه بيا سوي چي دمسايلواړتياوي او شومه په ډاګه کوي همداشان دهغوي مقصدچي دلاري دمسيراو دهدف ته درسېدو مېتودونه او نقطې ټاکي اومطلبونه يې چي موږ ته دست آوېز په لاس را کوي ليکل سويدي او په که درشل کي کوم څه را څخه پاته سويوي اوياتېروتنه موجوده وي دمعافى هيله لرم

Download from:aghalibrary.com

ددې تر څنګ ددرنو استادانو شيخ الحديث مولوي محمدعمر((خطابي))مفسير القرآن مولوي محمد نادر،مولوي عبدالحي((معروض)) اوشېر محمداخوندزاده څخه په قدرداني مننه کوم چې ددې کتاب په تصحيح اوعالمانه نظرونو سره يې دخپل مهربانۍ له رويه خپلې خولې راسره توی کړيدي.

په درنښت

استاد نوراحمد ((قرانمل))

Download from:aghalibrary.com

رښتنی استازی

دنړۍ پر مخ دانسان دپيدايښت وجود ، دژوند کولو حکمت اودهغه دلړ په اړونددقرانکريم همدا مبارك ايت يو کافي سند بللاي سو لکه الله (ج) چي فرمايي : قلنااهبطوا منهاجميعاً فامايائتينکم مني هداي فلاخوف عليهم ولاهم يحزنون • دپيدايښت په اړوند يې له الله (ج) سره يو ستر هدف وو .

ددې سره جوخت دانسان دفکري محيط دتنګې دايرې لپاره په هغې کښې دژوند کولو استوګنه يو معجزه امېزه معما ده چي يوازي الله((جل جلاله)) يې په حل او دهغه دفصل په پوهيدنه سره دواك صلاحيت لري ، انسان کله هم نسي کولاي چي ددې معما دحل لپاره په بشپړډول دخپل فکر له ناتوان ځواك څخه څه ور ته هديه کړي ځکه چي انسان يو واجب الفنا وجود او الله (ج) يو واجب البقا موجود دئ په دې اړه دلوي الله دسپېڅلو بندګانو پريشتو ﻏﺒﺮګون چي د((الاما علمتنا)) په څرګندولوسره دلوي الله دفرمودې په ځواب کښي ور کول سوي دملائکو څرګند اعتراف دئ اودنورمخلوقاتو دپوره نه پوهېدني يو کره دليل دئ

دملائکو ددې کره تسليمۍ په اړوند دحضرت ادم (ع) له خولې او ژبي څخه ددې ايت ده مصداق : وعلم آدم الاسماء کلها

ژباړه : او وښوول حضرت ادم (ع) ټول هغه نومونه ټول دشيانو :

چي عبارت ټول دمادي اومعنوي جهان دشيانو اړوند نومونه دي چي په دې سره دالله (ج) له لوري د((واني جاعل في الارض خليفه))

ژباړه: اوزه ګرځوم په مځکه کي خليفه)

په فرمان انسان دهمدې ارادې مظهر بللاي سو

انسان چي په پيلامه کښي دحضرت ادم (ع) او دهغه ددرنې ښځي حواانا(رض) دګډ ژوند ((نکاح))په پايله کښي را څرګند سو دلوي واکمن دعبوديت لپاره ور ته دژوند په ټولواړ خونو کښي ډول ـ ډول نعمتونه د((وخلق لکم في الارض جميعاً)) په ارشاد په واك کښي ور کول سول چي نورومخلوقاتو لا دانسان تر پيدايښت له مخي لکه څه ډول چي ښايي کار نووځيني اخيستې دپورته يادوني سره انسانان ددې جوګه سول چي دمادي او معنوي جهان هغه حکمتونه دخپل کاري ظرفيت دکاروني لپاره پر کا رواچوي چي نورمخلوقات يې په کړنواوکارونوکښې عاجزوه په دې اساس چي انسان دشيطاني توطيوښکارنسي اودخپل معبودپه وړاندي دتکبراوغرورجبهه ونه نيسي هغه ته ددې ټولو نعمتونو ده په واك کښي ور کولو سربېره يې (انسان)دلوي الله ديوه عاجز مخلوق غوندي په موجوداتو کښي راڅرګندکړودنازاوعجزترمنځ په دې نعمت کښي يې دوحدت الوجود ذات پرته په مخلوقاتو کښي جسماً او صورتاً ښايسته وګر ځاوه

الله((جل جلاله)) انسان ته دا سي يو څه په واك کښي ور کړل چي دفکري تجسس او هڅي په لړکښي يې داحکامو په پلي کولو سره هغه څه تر سره کړل چي هغه پخپله دهمدي انساني ذات په فکري فهرست کښي ورته ځاي نه درلود ، دلوي الله ددې معجزه اميزوحکمتونو پايلي دومره جوتي سوې چي له هسته دنېست او له نېست ((• chromosomeڅخه دهست ثبوت دبيولوژيکي کروموزوم)) په مبداء دمخلوقاتو په لړۍ کښي دانسان موجوديت ومنل سو اودهندسي غوندي قضيو او دهغوي په در شل کښي دفرضيو او نتېجو پشان (بلاتشبه) ثابت سودمځکي پرمخ دولاړي په حالت کښي يې قائمه زاويه ، دولاړيېدو او کښېناستو په لړ کښي يې حادې او منفرجې

Download from:aghalibrary.com

زاويې تثبيت کړلې ، دفيزيکي فورمولو دتثبيت لپاره يې محرك وګرځاوه او په کيمايې تثبيتونو سره يې په فضا کښې وزن ، حجم او کتله اختيار کړه او په فزيکي فورمولو سره يې دخپل جسم په حرکاتو محرك پيدا کړ په جغرافيوي اړخونو کښې دجوي او اقليمي هواوو په بدلولو سره دهري سيمي په چاپيرکښې دبېل رنګ او قامت لرونکي ښکاره کړ او دا سي نور نوښتونه ...

انسان چي دلوي الله له ممتازو مخلو قاتوڅخه دئ او الله ((جل جلاله)) ورته دکلام ، ادراك او تميز مافوقي قوې ور کړي بياهم اکثريت انسانانو لکه څنګه چي ښايي هغه څه يې دالله لپاره نه دي کړي په استثني دالله((جل جلاله)) دسترو دوستانو ((پيغمبرانو ، او لياؤ الله ، علماؤاو صالحو کسانو) څخه

دا په دې مفهوم چي الله انسان ښايسته ترين د((في احسن تقويم)) په مصداق ګر ځولي دي دصالحو او پاکو بندګانو پرته ضعيف النفس انسانانو ته د ستردښمن شيطان دګواښ په پايله کښې چي دانسان په وړاندي يې لري انسان ددې په عوض چي دخپل تميز له سنجست څخه کار واخلي دهغه دلومو ښکار سويدي دشيطان دتوطيؤ په جال کښې دراګير سوو انسانانو په اړ وند دشيطان دفرېب او دوښمنۍ لپاره همدا ايت مبارك يو ستر دليل دئ ((ان الشيطان للانسان عدومبين))•

ژباړه :بېشکه شيطان دانسان ښکاره دښمن دئ

انسانانو دخپل فکري تميز په نه کارولو سره چي دعقيدې په ننګه يې تر سره کړي نه دي بلکي دهغه څخه عکساً يې هغه څه کړي دي چي همدا ډېرکي انسانان يې له سمي لاري څخه دفسوقو ، انحرافاتو او خرافاتوپر لارور سم کړي اودحسناتواونېکيوله درشله يې را ايسار کړي چي همدې کسانو لره په رشتيا چي اور دجهنم حتمي دئ لکه الله (ج) چي پخپل پاك کلام کښې فرمايي ((وان جهنم لموعدهم اجمعين))•

ژباړه بېشکه چي دوږخ دهغوی ټولو لپاره ټاکل سوي ځای دئ

ډېرو انسانانو چي تل يې دخپلو نفسي غوښتنو پر بنسټ هر وخت دخداي پرنورومخلوقاتو او خپلو هم جنسو باندي دخپلي فافشارۍ دريغ نه دئ کړئ ؛ په وړاندي يې بيا هم داشتباهاتودمخنيوي دظلم او تېري دمحوه کېدو لپاره دالله((جل جلاله)) نور دخپلي لاري سپېڅلي بنده ګان دهمدې بشرله منځه را پورته کړي او تل يې دخرافاتو دمخنيوي په وړاندي وخپلي مبارزې ته ګمارلي دي تر څو دلوي الله ولاري ته بې لاري انسانان راوبولي اوخپل دعبادت ځيني ارکان په همدې برخه کښې بشپړ کړي .

تر ډېره هغه بنده ګان چي دلوي الله په وړاندي يې کوم دبغاوت سر را پورته کړيدي ،هغه کسان بلل کېږي چي دالله((جل جلاله)) دورکړل سوي استعداد اوتميز ددرلودلو او له هغه څخه دنه استفادې په غرض دشرارت لار نيولې ده چي دا انسانان الله (ج) پخپل عظيم الشان کتاب قرآن کريم کښې د((ان الذين کفرو من اهل الکتاب والمشرکين في نار جهنم خالدين فيها اولئك هم شرالبرية)) بللي دي ، دصالحو بنده ګانو او نا صالحو بنده ګانو تر منځ ددوو مخالفو قطبونو تر منځ تل دټکر پروسه په وجود را غلي او په پايله کښې دجګړې او تبارز رنګ يې اخيستئ دي حال داچي پخپله جګړه په انساني کرامت کښې يونابود اويانا موجدڅه بلل کېږي اوريښه يې دغېرناطقومخلوقاتوله ډلي چي په هغوي کښې دعقل اومنطق کوم څرك نه ترسترګو کېږي را منځته سوېده خو دا په دې معني نه ده چي صالحو بندګانو هم دځنګل واکمنو غوندي دجګړې لاره غوره کړېده بلکي دصالحو بنده ګانو تبارز له دې نه بېل ولي دحکمرانۍ او ځان تحميلوني لپاره دغيرو صالحو بندګانو تر منځ جګړې موږ دځنګله قانون ته ور ته پدېده ده متاسفانه دشيطان او نفس په تحريك دا پدېده د هابل او قابل دذهني ټکراوډېري له واره

Download from:aghalibrary.com

نیولې دنني ساینس تر بیوشمي ، بیولژیکي ،او کیمیاوي (ذروي)) اسلحو پوري دانسان دله منځه وړني لپاره دمرګي دلومي جوړول دي ،دې مو ضوع نه یوازي دا چي دانسانیت داسپېڅلې لمن یې داغداره کړېده بلکي ،انساني کرامت یې له ستونزو سره مخ کړیدي
دانساني کرامت درا منځته کولو په موخه چي صالح بنده ګان یې پرمخ بیایي نا اهلو کسانو دمشکلاتو دراپورته کولو زمینه مساعده کړیده ددې نا اهلو په وړاندي هغوی اړ دي چي دخپل رسالت دپوراینې لپاره دمځکي پرمخ دبشري نجات ،انساني عدالت ،مصؤنیت او دپاك الله درضااوخوښۍ لپاره دیوه پاك نظام منځته راتګ او دهغه دپلي کولو په لاره کښي دخپل وخت ضایع کېدل دځان مسؤلیت اورسالت وبولي او په دې سره غواړي چي دحق اوباطل تر منځ یوروښانه خالګاه په وجود راوړي ،انساني ظرافت وځلوي ، اوپه انساني عالم کښي دحیوانیت وحشي موجونه دنابودۍ تر ساحله ورسوي دمځکي پر مخ دانساني ټکرونو ، فرقیي جګړو ، نه نېولې دفرعوني ، اسکندري ټکرونو او دنني اروپااو اسیا تر منځ په مدیترانه یې سیمه او فارس ((اوسني ایران)) کښي د((قیصر او کسري)) دغر از مویني ، جنګېزي تاړاکونه ،د چینایي سلطنت او انګلیسي لښکر کشۍ تر منځ ټکر او تاریاکو پر سر دهغوي جګړه ، چي د لمړي او دوهم نړیوال جنګ تر مخه دمتحدینو او متفیقینو تر منځ زور ازمویني او ټکرونه او نور دا سي ورته مثالونودتکرار مخه ونیسي ، چي تل یې دنفسي تفوق پسندۍ او پر جهان دحاکمیت کولو او پراختیا غوښتني پربنسټ تر سره کړیدي او دخپلو فافشاریو دپلي کولو لپاره دانساني بشر دکړولو لپاره دمځکي کره دسرې تبې پشان ګرځولې ده اوانسان یې دمړیني ، هجرت ،بېلتون اوزحمت له ګړاوونو سره مخ کړیدي
دسر خبروته په راګرځېدلو سره چي دلوي الله صالحو بنده ګانو دخپل لوي واکمن دفرامینو دپلي کولولپاره دالله د الهامي او بشارتي امر پر بنسټ په هغه څه لاس پوري کړیدي ، چي انساني جهان ته درفا لاره بخښي
یوه ډله ددغو صالحو بنده ګانو طبقه ده چي دانسانانو دلار ښووني لپاره ځانګړي او غوره سویدي
چي داډله دپیغمبرانو په نوم یا دېږي ،پیغبران په بهترۍ ، سلوکو ،زغم اوبلنه کښي دالله((جل جلاله))
ترنوروبشري استازو غوره بنده ګان دي کېداي سي دانبیاؤ (ع) په جسمونو ،رنګونو ، اوقیافو کښي داسي دشکل تغیر مو جود نوي بلکي دعادي انسانانوسره یې تفاوت په سیرت ، سعادت ، نبوغ ، افکارو ، بلوغ او ... کښي نغښتۍ وي
ددې برتروالي په موجو دیت سره دانبیاؤ (ع) په وجودونو کښي داسي اوصاف نغښتي وي چي هغه له نوروعامه وګروسره نسته ،دپیغمبرانو په زړونو کښي حسداوکینه نسته ،ورځني سلوك یې تل پررسااوساده لوحه ژوند متمرکزوو چي په دې سبب سره دهغوي سینې او افکار په پوره فیصدي له میني ،او سپېڅلتیاڅخه ډك وه دمیني او محبت معنوي مفهوم اوکثرت چي دهغوي په زړونو کښي موجودوو ددې لامل سویؤ چي تل دهغوي دزړونوتر جهانونودباندي دهغوي اثرات اوحرکات یې څرګندکړل اوددې څر ګندتیا نښودنوورونسانانو دزړونوتر خلوتونواومحلونو ځانونه ورورسول اودهغوي دژبو دتبلیغ په تورم((دېرښت)) دهغوي دوجدانونووخانقاؤته یې روښانتیا ورکړله اوله حسد څخه ددغو پاکوبنده ګانودخبرواغېزي وې چي یوپه بل پسي الله دانسانانو دبشري سعادت لپاره دوي ته په الهامي اووحیي ډول دفرامینو نزول دهغوي دپلي کولولارښوداومسؤلیت سپارلۍ دۍ او دوي (انبیاءُ (ع) یې په دې ګمارلي چي دحق او باطل تر منځ دبېلتون کرښه را کش کړي بیا چي یې وروسته ددې جهانه دخداي پاماني کړې او امتونو یې دمکي لار په تر کستان بدله کړیده الله (ج) یې په عوض بل نوي صالح

بنده ديوه پيغمبر په توکه ګمارلي دي چي ددې استازو تعدد يې دزماني شرائطو داړتياولپاره ترلسکونو زرو پوري اووښتي دخداي دا صالح بنده ګان چي په مستقيم يا غير مستقيم ډول دالله (ج)له لوري وحيي ورته را غلي دي هغوي په پايله کښې نوي دين دنوي کتاب په نزول تر امت پوري رسولي درسولانو په نوم يادسويدي اوکوم پيغمبر چي دمخکي اسماني دين په تقليد خپله لاره تعقيب کړيده دنبيانو په نوم ياد سويدي چي ددې پيغمبرانو له ډلي هغه پيغمبران چي دکتاب رسالت يې له غاړي سوي دقراني ايت په مصداق ((اولوالعظم من الرسل))• په نوم نومول سويدي

دهري شخړي دهواري لپاره دفرعون صفته واکمنانوپه وړاندي دموسي ، عيسي ، داؤد ، ابراهيم(عليهم السلام) پشان را پورته سويدي او دګمراهانوپر شيطان صفته واکمنيو يې دمسئوليت ډك وارونه کړيدي اودالله((جل جلاله))دلوري ددا ګمارل سوو انسانانو کښې راوروسته دفارس او روم دخطر ناکو پديدو په وړاندي دهغوي دختني کېدولپاره ددوي له جملې يو هم درسالت او بشارت استازي حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دئ چي د((ان اکرمکم عندالله اتقکم)) په ارشاد يې ټول الهي امو رات منلي دي او پلي کړيدي چي انسان ته يې دانساني کرامت دتحفظ لپاره دعبوديت او ټولنيز ژوندانه لاره ټاکلې ده

دغه سپېڅلي انساني بشر (ص) چي دژوند ټول خواږه يې دالهي نظام دپلي کولو لپاره بل اړخ ته پرېښي دي او ددې نظام دپلي کولو لپاره يې لېځي را نغښتي دي ددې جوګه سويدي چي دخپل جسمي ژوندانه په جريان کښې دنړۍ يو پر درې برخه داسلامي اعتقاد پيرووګرځوي هغه پرامت مسلمه دځان دتحميلولو په موخه نه بلکي هغوانسانانو ته دژغورني ټارګېټ(هدف) غوره کړ چي په عالم ناسوت کښې عاطفه ، مينه او ريښتنولي انسانوته سوغات کړي او دخپلو سيرونو په بدلولوسره له منځه انساني اساسات بيرته راژوند کړيدي په ښکاره ډول دحضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم)) لمړۍ ټکر دخپل جاهل ملت سره هغه وخت واقع سوچي دئ په پيغمبرۍ نه وو مبعوث سوئ .

چي کله يې په دې سپېڅلې مبارزه لاس پوري کړ نو بيايې په وړاندي دعربي صحراترپولودباندي مخکنۍ يادي سوي امپراطوريو سره ددوهم ټکرمخامخ کېدنه وه

ددې دواړو ستونزو دله منځه وړلو لپاره دالهي نصرت ، ارشاداوفرامينو په رڼا کښې حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) هغه اساسي پلانونه طرحه او دعمل لپاره غوره کړل چي په انساني فکرکي دهغوي خاکه طرحه کول له عقل نه لوړه خبره وه

دالهي فرمان (قرانکريم) هغه معجزه بخښونکي نښه پر حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دنزو ل داسي څرګندونه سوې چي په هغه وخت کښې د تاريخ ، جغرافيې ، سياست ، او سالمي ايډيولوژۍ البشاکه لا دوخت دبشرپه افکاروکي نه ښکاريدله•

دکورني چاپيريال ، کلي او کوڅې څخه با وجود هغه دخپلي ځوانۍ او دحقانيت دتبارز په در شل کښې په لمړي ځل دکوردننه هم دا سي څوك نه درلودل چي دده پيغام دئ دحقانيت په غوږو واوري اما ،دهغه سليم عقل ،حليم خوۍ ،روانشناس هنر ، سياسي تيوري اوربښتونې پيغمبري الله(جل جلاله)ددې جوګه کړل چي دالله دنصرت په بدرګه د انسان دنېك مرغۍ زېرۍ را وړي

انسان ته دښه ژوند په موخه دباطل په وړاندي رښتنولي څرګندونه اودهغه تعميل او تعميم هغه اړتياوه چي الله((جل جلاله)) دشيطاني توطيو دله منځه وړني لپاره دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم)) پيدايښت

اوانتخاب یوغوره نعمت وباله
دصالحوبنده ګانو له جملې دغه انسان ((صلي الله عليه وسلم))دارواحي پيوندترڅنګ په جسمي نړۍ کښي دانسانانو لپاره دعقيدې دا سي هدف وټاکه چي دژوندانه په لړکښي داخلاقو ،نظم ،دسپلين ،انساني سلوکو ، ټولنيز ژوند سياسي تيوري اقتصادي ببس په غايو کښي دخپل عقيدتي هدف دانحناترمحراقه ځان وورسوي او ددې کار په تر سره کولوسره دانساني نړۍ تر منځ دانساني پيوند ،متقابل احترام اوعزت پرنسيپونه داسي را منځته کړل چي په لمړي سرکښې يې دهغوي لپاره داساس اېښودني لپاره دالهي خفي اوجلي وحيوسرچينې وټاکلې او بيا يې دهغوي دتعميل دعملي کولو ،رواجولو ،اوعالم انسان ته درسېدلو په دود خپل ځان ديوه عامل انسان په توګه وکاراوه •
ددې عملي کېدو يوه بېساري بيا هم لمړۍ خپلو ملګرو ته دسپېڅلي سېرت په هديه سره خپلو امتيانو ته داسي څه پرېښودل چي داعتقادي باورددرلودلوترڅنګ دحضرت محمدرسول الله (صلي الله عليه وسلم)سنتونوته دعمل جامه ور ورا غوندي .
دحضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم))دياد سوي سيرت مخکني توکي نه يوازي داچي دمحمدي ((صلي الله عليه وسلم)) امتي پيروانو لپاره ديوه سالم ژوند اساس بلل کېږي ، بلکي هغوي دا انتباه ور څخه اخلي چي دين که له يوې خوا څخه دخداي دفرامينو عملي کول دي دروحانيت جهان ته د ځان دور ښکېلولولاره ده تربل څنګه په ژوندانه کښي ددولتي چاروتنظيمولوپه مشروعولارو کښي ددين له اساساتو څخه شمېرل کېږي همدا لامل وو چي دصدر اسلام په دوره کښي ددولتي چاروفرامين هم له مسجد څخه رهبري کېدله په دې لاره کښي دلړليداولرليدټاکل دهغوي دعملي کولوپه پايله کښي جنتونوته دصالحوکسانو ددخول او دلوي الله له عذابه څخه دنجات او له دوږخ څخه دژغورلو لاري وښودلې ،نېك کارونه يې تائيداوله ناوړوکارونو څخه يې دترديد لاره غوره کړله او هغوي يې دمنکراتو په نوم تقبيح کړل دغيرمعتقيدوکسانو لپاره يې هم دا سي اساسي •او سياسي سمپلونه پرېښوول چي دعقيدې او ايمان دچوکاټ دباندي لادينه خلګ مجبوراً د حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) دسياسي ابتکارونو دتقليد لاره غوره کړي ، دسياسي ژوندانه ، نظامي مانور ، پوځ پالني ، بانکي خزانې اساسات ډېر هغه څه وه چي نن دنړۍ ټول دولتونه داکه مسلمانان اوکه غيرمسلمانان دي له هغوي څخه ګټه پورته کوي دا پخپله دحضرت محمد(ص) دځراکت او دولت دارۍ يو ثبوت دئ چي هم دهغه پيرواوغيرو پيرو کسان دنومونږي له دې ډول ابتکارونوکاراخلي اوله خپله ځانه داسي نوې طرحه نسي وړاندي کولاي څودهغه په درشل کښي خپل کاري ځوا ك پر مخ بوزي او که يې را وړاندي کوي نوخاماخا به يې اساس بيا هم دګران پيغمبر له وضع سوو اساساتو څخه متاثر سوي که دهغه له اساساتو څخه په مغاريت کوم نړيوال قدرت يوه طرحه وړاندي کوي پخپل له څخه مودې وروسته له سياسي بحران او يا به هم داقتصادي بحران په را منځته کېدو سره له ګډوډۍ سره مخ کېږي موږ وينو چي دصدر اسلام تر دورې را وروسته ډېري داسي امپراطورۍ را منځته سوي چي په لوژيستکي ډول ډېري مجهزي وې اقتصادي منابع يې هم غښتلي وه ولي بيا هم له تزلزل سره مخ سوي ولي اسلامي نړۍ سره تردې چي پرڅو ملتونو ووېشله سوله بيا هم په ايډيولوژيکي ډول اوس ترلي ښکاري
ولي بياهم هغه امپراطوري جوړوونکي چي په عقيدتي ډول حضرت محمد(ص) له تکلاري سره موافق نه وه هغوۍ دې ته اړ ول چي ددې لاري پيروي وکړي او ددې ټولو سياسي پلاس را وړنو لپاره بياهم دحضرت محمدرسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) وهغوتوکو ته دمجبوريت په توګه لاس ور واچوي کوم چي حضرت محمد رسول

الله((صلي الله عليه وسلم)) څوارلس سوه اته وېشت قمري کاله پخوايې تاداب او بنسټ ايښی وو په دې اړ وند که په امثالو اتکاء وکو کېداي سي چي ددې رسالې پاته ليکي بس په همغو امثالو ډکي سي کوم چي دالهي ارشاداتو دپلي کولو په موخه الله حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ددستور په توګه وحيه کړيدي لکه په دې اړ وند چي الله((جل جلاله)) پخپل پاك فرمان کښي فرمايي ((ومايتطق عن الهوان هو الا وحي يو حي))•

ژباړه : محمد (ص) ددين په مورید له ځانه څخه نه ږغېږي څه چي وايي ټول بس الهي وحيي ورته کېږي

که د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) تر دمخه په نژې ماضي کښي موږ دهغه وخت دقيصر او کسري دواکمنيو پر مهال دانساني ستونزو په اړ وند سرچ يا پلټنه وکړو نو دبحراني تزلزل په موخه چي کوم چا په ټولنه کښي دګډ ژوند ســارى نه دئ ليدلـئ هغوي اړسوي چي دځان درفا په موخه وکليساؤ او اتش کدو ته مخه کړي او ددې کار په تر سره کولو سره يې له ټولنېزو ژوند څخه درهبانيت لاره نيولې او له ټولنيزو ارزښتونو څخه خپله محروم سوئ دئ په دې پراوونو کښي به انسانان په دې تلقين کېدل يعني وخوره ، وچيښه او دژوند تر پايه په بل څه کار مه لره او مړ سه بل څه نه څرګنديده ځکه چي په هغووختونو کښي دمذ هب مقيدچوکاټ يومستقيل دولتي تشکيل اودرسمي دولت اړخونه بيابل دولتي تشکيل ګرځېدلی وو چي په يوه ملت کښي دوه حکومته را منځته سوي وه يو يې دراهبانو او بل يې دامپراطورو واکمنانو وو همدا دليل وو چي حضور اسلام کښي رواه سياست او مذهبي اوخونو دواړو ته دچلولو اساسات ور کړل تر څو په ټولنه کښي اجتماعي عدالت تامين او ورسره تر څنګ دژوند په ټولو ارزښتونو انسان پوه سي

د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) داعتقادي هدف ټاکنه او دتحقق موندني داصل لپاره دهغه غايه ، دهغې په در شل کښي دپيغمبرۍ پر مهال دقرانکريم نزول دقرانکريم د معنوي اموراتو اوارشاداتوڅخه دلار موندني ،دهغه تاريخي واقعاتوڅخه دعبرت اخيستني په دود په غوږ نيوني سره دانساني سېرت دتکامل لپاره يوبې سارئ مثال وګرځېددهغوي دعملي کېدواو نتېجه را ايستوکړنه دوخت او زمان ټولو کسانو ته دا پيغام ورکړ چي دانسانيت په لاره کښي نېکمرغي او دوحشت په لاره کښي بدمر غي پرته ده ددې اخلاقي تکامل پر بنسټ يې وفرما يل چي ((بعثت ليتمم مکارم الاخلاق)) ، پر دې بنسټ چي دخپلو سېرتونو په در شل کښي جمود او کنګل توب رانه ولي خپل ملګري يې هم همدغسي وروزل او هغوي يې هم دسېرت په ګانه سمبال کړل ،کله چي يې په هغوي کښي دخپل سيرت دعملي کولو اثار او نښي په څرګند ډول حس کړې نو پاته امت ته يې داطمنان په دودهمداحديث نبوي((صلي الله عليه وسلم)) پرېښود چي فرمايي:

اصحابي کل لنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم))

رواه رزين ماخذ:مشکوة

ژباړه :زما صحابه دستورو پشان دي په دوي هر يوه پسي چي اقتدا کوي هدايت به مومي

دنورانيت دجهان او بشريت دتقليد په موخه موږ له پورته حديث څخه دا انګېرلاي سو چي هغوي (اصحابان) يوازي ستاسو لپاره زما حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم) په تقليد دهدايت ستــورى دئ او تاسو له هغوي څخه ديوې مر جع په توګه ګټه پورته کولاي سي او که اصحابان په حياتي ډول فوت سويوي بيا ښه دتابعينو له هغوي څخه تا سي دخپل مخکښ په توګه او دا غسي زينه پر زينه را کښته ورته کړنه تر سره کولاي سي چي په دې سره خپل اسلامي دين ديوې دوامداره پروسې په توګه راڅرګندېږي اوترمنځ هيڅ سکتګي ،بسنه او توقف نه مني

حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ديوه پيغمبر په توګه دطاغوتي ډلواوشيطاني توطيودشنډولواو راپرځولولپاره ټاکلي دي سره تر دې چې دالله((جل جلاله)) له لوري دنوروانبياؤ تر څنګ حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دهغوي غوندي يوه شانته د نده در لوده اما پر دې بنسټ چې الله((جل جلاله)) دنيا او ما فيها دده له رويه ښکاره کړيدي د حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) اکرام او سپېڅلتيا دنورو پيغمبرانو په پر تله زياته ده چې ده ته په الهي در بار کښي دنورو بندګانو په پرتله تفوق ور کړيدي او هغه ته يې د((وما ارسلنك ....)) په خطاب رحمت اللعالمين ويلي دي پر حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دقرانكريم معجزه امېزه نزول چې په شان نزول كښي يې راز او نياز يوازي له الله سره خوندي او په بشپړ حكمت يې خداي((جل جلاله)) پوهېږي ددې څرګندوی دئ چې نزول يې پر حضرت محمد رسول الله(ص) تفوق پر نورو پيغبرانو ثابتوي د((ومارسلنك)) خطاب حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ته په دې معني نوو چې الله دنورو بندګانو په پرتله حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) ته ډېر قدر ور کوي او دده او نورو پيغمبرانو تر منځ فضيلت ثابتوي ځكه چې الله دا سي ذات نه دئ چې دچا ولړ يا ډېر څه ته دي اړتيا ولري بلکي (ومارسلنك ....) دالله((جل جلاله)) پېرزو ينه ده چې هغه ته يې ور په برخه کړيده پرحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دالهي كتاب او اسماني دين را تګ او نزول ددې لامل سول چې نور بشريت په پوره ډول دخپلو افكارو دتنوير لپاره دهمدې اسماني او الهي ارشاداتو څخه ګومره چې دوي ضرورت ور لري ګټه ور ځيني پورته کړي چې دقرانكريم څخه ديوه جامع كلام او له اسلامي دين څخه ديوه کامل قانون په توګه كار واخلي الله دانسانانو دسوالونو دپوره كولو لپاره دقرآنكريم په نصوصو كښي دلوح محفوظ دساتلي ليكني يادونه داسي بيانوي ((لارطب ولايابس الا في كتاب مبين))

ژباړه : نه لوند سته او نه هم وچ سته مګر په كښي ښكاره دي

دا معني چې مطابق له هماغه ليكنو سرهچې په لوح محفوظ كښي ليكل سويدي هرڅه مطابق واقع کېږي دكائناتو او مخلوقاتو دمعلوماتو په اړوند دانسان دهېښ پاته كېدواو دهغه دحل موندني پر بنسټ الله((جل جلاله))په همدې كتاب كښي فرمايلي : ((ويوم نبعث في كل امة شهيداً عليهم من انفسهم وجئنابك شهيدا علي هؤلاو نزلنا عليك الكتاب تبياناً لكل شئ وٍهديً ورحمة وبشري للمسلمين)) سورت النحل ٨٩ ايت

ژباړه : او ((يادکړه اې محمده ! دوي ته)) هغه ورځ چي را پورته به كړو موږ په امت كښي يو شاهد (نبي) په (ويلواو كولو)ددوي باندي له نفسونو(قومونو او قبيلو) ددوي او را به ولو موږ تا (هم اې محمده !) شاهد پر دغو كسانو او نازل كړي مو دي موږ پر تا (اې محمده! متدرجاً)كتاب (چي قران دي) بيان واضح دهر(ديني) شي لپاره ،هدايت (حق ته) ،رحمت او زېرى ومسلمانان ته

ددې كلام دنزول او دهغه دتر ويج په اړ وند لازمه ده چې بايد الله دا سي يو څوك غوره كړي چې په ارواح او جسم كښي ددې مسئوليت دپورته كولو توان ولري

موږ ته الله((جل جلاله)) دخپل وروستني دين را لېږنه او دهغه دعملي كولو انتباه په دې اساس نه را كوي چي((العياذ بالله))الله ((ج))ددې توان نورنه لري چي بل كتاب او بل دين رانازل كړي اوياهم بل پيغمبرنسي ټاكلاي بلكي دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) درسالت انتخاب اودوروستي دين په توګه دمحمدي دين تمښت داخرت دثبوت په معني دي اوموږ په دې پوه كوي چي هرواجب الفناه ذات لره دنېستى او زوال وخت او مهال سته او دهري سلسلې دفلسفې لپاره دپاي ټكئ سته بېله وحدت الوجود ذات (الله) څخه ، په

دې معني چي هر شي دالله له ذاته پرته له صفره پيلېږي هغه ته دتکامل پړاوسته او دالله((جل جلاله)) دقران کريم ددې مبارك ايت په مصداق ((وماکان محمد اء بااحد من رجالکم ولکن رسول الله وخاتم النبين وکان الله بکل شيء عليما•))
ژباړه : نه دئ محمد پلار په تاسي کښي ديوه چا بلکي استازئ دخداي او ختم کوونکي دنبيانو دئ او الله (ج) په هر شي پوه دئ
دقران کريم ددې مبارك ايت په مصداق پخپله دحضرت رسول الله (ص) دا حديث يوکړه ثبوت دهغه دوروستي والي ښوو((انا قائد المرسلين ولافخرو اناخاتم النبين ولافخرو اناشافع ومشفع ولافخر))• رواه دارمي
ژباړه : زه دپيغمبرانو قائد يم او فخر نسته ، زه ختم کوونکي دپيغمبرانو يم او فخر نسته ، زه شفاعت کوونکي او زما شفاعت قبول کړل سويدي او فخر نسته
د((ان الله علي کل شئ محيط))•
ژباړه : بېشکه چي الله دعلم او قدرت په لحاظ دهر شي احاطه کوونکـــي دئ
په څرګندونو سره دالله دوجود څخه پرته ددې قيوداتو څخه ددې تعيناتو ټا کنه دا ثبوت ښوي چي نورانساني تفکراودهغه تذهين هم دمؤقت وخت لپاره جوړاو عيارسويدي ،انساني اوحيواني ذات دخپلو معنوي او مادي ستونزو درفع کولوپه اړوند دقرانکريم دجامعيت او د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دسنتي پيروي څخه ګټه پورته کړي دا چي داسلام دعقيدې دنه منلو او دنه تائيد په وړاندي ډېرو انسانو خپل ټارګيټ ((دتګ مسير))بدل کړي او دادين يې دوروستي دين په توګه نه مني ، پر اخرت ايمان نه لري ، دځان لپاره يې دمصؤنيت لاره نه ده غوره کړي او نه يې هم دانساني جهان لپاره معنوي خير ښېګڼې دسرته رسولو مسئوليت غوره کړي ددې انسانانو لپاره هغه ورځ را تلونکې ده چي دوي به دخپل نه مسئوليت ددرك کولو په پايله کښي دهمدې قراني ايت ((ربما يود الذين کفروا لوکانوامسلمين))•
ژباړه : ډېر ځلي به کافران داتمي او هيلي کوي چي کاشکي دوي مسلمانان واي
پښېماني وکړي خو دا پښېماني به هيڅ ګټه نه ور رسوي دوي ((کافرانو)) به د((ويقولوالکافر يا ليتني کنت تراباً •))
ژباړه : او وبه وايي کافر کاشکي چي واي زه خاوري
د کلمې په مصداق اعتراف کو ي چي البته دا به هغه مهال وي چي ددوي به وهيڅ شي ته لاس نه رسېږي او له خپلي اشتباه به سر ټکوي
ديوه وروستني پيغمبر په توګه دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) بر يالۍ پروسه او کارنامه هغه ژوندي ثبوتونه دي چي دخپل جسمي پيغمبرانه ژوندانه په (۲۳) کلنۍ کښي دتبليغاتي کمپاين ، عملي کوښښ ،نېك سيرت ، سياسي سلوك ، تولنيز ژوند او تر دې مافوق دالهي ارشاداتو دتر ويج په پايله کښي انسان ته ديوه رښتوني اواجتماعي کړنلاري اساس کښېښود
دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دمعنوي جهان دمفاهيموپلي کول دحضرت انس ((رض)) په روايت د((يسرواولاتعسرواوبشرواولاتنفرو)) رواه البخاري
ژباړه :اساني وکړئ سختي مه کوي يو له بله زېرئ ورکړی او نفرت مه کوي
په شېوه ددې څرګندوي دي چي دهغه پيغمبر((صلي الله عليه وسلم)) په پيغمبرانه ژبه کښي دحقيقت ، له

پيغامه او دهغه پيغام دپلي کولو سر بېره بل داسي پيغام پروت دئ چي ناسوتي عالم ته دخداي دمعرفت ، انساني کرامت ، دښې ګڼي تر څنګ دميني ،محبت او اسانۍ اساسات نغښتي او بيان کړي •
حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم)) ديوه بې ساري انسان په توګه تل پخپل نفس حاکميت در لود ، هغه په ځان باوري وواو اطمنان يې درلود چي دالله په حکمت دخداي((جل جلاله)) دفضل ، رحمت او غفران په جامه پسولل سويدي او دالله دقدرت پرته بل داسي ځواک نسته چي له هغه دي دا ناز واخلي او په اراده کښي دي يې بدلون را ولي
د((لانبي بعدي))دکلمې څخه په استنباط دوروستي پيغمبر په توګه که له يوې خواڅخه عامه انسانان دحقانيت پرلورراماتول له بل پلوه يې دهغوي څخه دخلفاي را شدينو غوندي کسان استحصالول تر څو ددیني ارشاداتو دتبليغ اوترويج دتعميل تر څنګ پر ورځنيو چارو دحکومت کولو مېتودونه او ددې لاري سياست او دين په بشري ژوندانه کښي سره تړلي را وړاندي کړي
حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دا سي کار نامې ترشاپرېښي دي چي دهغوی څخه دهري يوې بيانول ددې ګواهي ور کوي چي هغه يو رښتونی پيغمبردي
مطلب
دپورته لوستني څخه به ډېر داسي څه تر لاسه کړو چي درانه او صفا ژوندانه په يو ځاي نه يو ځاي کښي به مو په درد وخوري را به سو ددې بيان کوټلي مطلب ته هغه دا چي په خلصه توګه بايد دا خبره څر ګنده سي چي الله (ج) پخپله همدارسول الله (ص) ددواړو جهانوسرداروګرځاوه او دخپل پاك حکمت او پاخه تدبير په در شل کښي يې دبېساري توان لړۍ همدته ورهديه کړله رسول الله (ص) هم ديوه مطيع بنده په توګه دالله ټول اوامر پر ځان ومنل او دمنني ترڅنګ يې انسانان په دې عملاً او نظراً وپوهول چي انسان يعني څه ؟ ژوند يعني څه ؟ بندګي يعني څه ؟
چاچي دپاك پيغمبر (ص) له مسېره ګام اړولي کېداي سي جهاني مؤقت تعظيم به يې برخه سويوي خو په اخرت يې الله (ج) خبر دئ چي څه ډول مجازات به ووينې ؟ يقيني ده چي الله (ج) به هغه سخت ترين دعذابونو ور کوي
تردې وړاندي کوموانسانانو چي دالهي دينونوله اړخونو لاري اړولي دي دهغوي دلارښوونو لپاره يې ډېرنور پيغمبران هم را لېږلي ول دحضرت محمد (ص) وروستی والي په دې معني دي چي ببله وحدت الوجود څخه هر شي لره دسعوداونزول مرحله سته چي په دې لړ کښي دنبوت ورو ستۍ مر حله هم پر حضرت محمد ((ص)) ختمه ده

حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم))ديوه مبلغ په توګه:

دژوندپه بېلابېلواړخونوکښې دانسانانو هڅي او دهغوي په تعقيب يې سېر دهمدې لپاره وي چي دخپل دمر بوطه اړوبښت دپوراينې لپاره دخپلو هڅو ار زونه ، زياورنه او زياتونه تر سره کړي په دې اړخ کښې دژوندانه دچارو په مادي او معنوي اړتياؤ کښې ډېرمتفرق شقونه مو جوددي چي دهغوي لپاره بيل بيل کسبګراوهنرپالان په پخپلوپېشوبوخت کېږي چي داوسني جهان دنړيوالو خپريزومعيارونودپلي کولواودهغوي په مفهوم دکمونيکېشن CAMUNICATION عامه پوهاوي په پلي کولو سره داولس پوهېدني لپاره دژور ناليزم موډرنه کليمه موترغوږو کېږي چي ددې هنراساسي هدف هم دخلګوپوهېدنه ده ديوه ښوونکي ، ملا ،واعظ , نطاق او خبري مسئول په خبرومور هغه وخت پو هېدلاي سو چي په خبروکښې جامعيت ، روان والی ، ساده لفظي ولري او دهدف متمرکز ټکي بيان کړي ددې خبري په اړ وند دفارسي حکيم عمر ((خيام)) دانيمه بيتي چي وايي ((اګر در خانه کس است ، يك حرف بس است)) ديوې بېلګي په توګه را وړاندي کېږي چي انسان بايد په نيمه پوه سي خو ددې خبري نيمګړ تيا به په دې کښې نغښتيوې چي ټول انسانان ،نقطه چين نسي کېداي چي په نيمه خبره دي پوه سي اوخپل مطلوب هدف په مرموزانه توګه تر لاسه کړي ، ځکه نوعامو وګړو ته بايد دهغوي په ژبه خبري وسي تر څو ژورناليستيکي نورمونه يې پرځاي سويوي ددې ټولو پوهېدونواو نوښتونو لپاره د حضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم))داحاديثو لوست او په سليسه توګه په هغوي پوهېدنه دابنسټيز اساس تشکيلوي او هرچاته دا پيغام ورکوي چي خبري کوونکي بايددرساء ، سپېڅلو ، او له باريکيو څخه دخلاصو خبرو څښتن وي • تر څو مخاطبين (اورېدونکي) يې دپيغام په مفهوم پوه او دخپلو مغزونو په خانقاؤ کښې يې هغوي ته دتمښت ځاي ور کړيوي ددې روانوالي په اړوند دحمدالله صاحب همدا مقوله يوه کره خبره ده چي وايي ((خيرالکلام ماقل دل ولم يمل))

دحضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دخبرواغېزه دهغه څه څرګندويه ده کوم• چي په خوله يې ويل هغه يې ټول په عمل کښې څر ګند کړي وه دنظريې پوهي او دهغې دخبري خپروني په شفاهي وينا په حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم))درساتبليغ پر بنسټ وحقي لاري ته دانسانانورا بلل نه يوازي دځان سنت باله بلکي دالله دفرمودې پر بنسټ چي:-

ادعو الي سبيل ربك بالحکمة والموعظة الحسنة •

ژباړه : بلنه کوه ((اې محمده! خلقو ته)) ولاري درب خپل ته په حکمت او پند سره

د ځان فرض ګڼل چي دالهي وروستني دين پر لور دنېکمرغو انسانانو بهيررامات کړي دحضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) تبليغ او دحق ولاري ته دانسانانورا ماتول د((ورايت الناس يد خلون في دين الله افواجا)) •

ژباړه :اوخلګ ووينې چي دالله (ج) په دين کښې به په ډلو ډلو راداخلېږي

مصداق وګرځېداودهغه دپاك کلام دترويج په پايله کښې په لمړي ځل دټول حجاز ټول مشرکين داسي قانع سول چي په درويشتو کلونوکي يې دمکې ،يثرب ،طايف اودهغوي په لنډ چاپېر کښې دمشرکيت بديل داسلام اساسي ارکان اودپاکي عقيدې پلي کول نتېجه سوه اوبيادنومورې په تقليددهغه تبليغاتي پروسې ددې جوګه سوې چي نوراصحابان ،تابعين اوتبع تابعين يې دسنت لاره تعقيب او په انساني نړۍ کښې يوانقلاب را ولي حضرت محمد

رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ددعوت او دهغه دپلي کېدو په لاره کښې هغه زحمتونه وګالل چي سارئ يې دنورو نړيوالو انسانانودتبليغ په لړکښې نېست ښکاري ،هغه دخپلي بلني په اړ وند دطائف په ښار کښې په پښو او پښو باندي بهاندي ويني وزغملي اما دهغوی له بلني څخه يې لاس وانه خيست دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دبلني او پاکو خبروريښتينولي او صدق وو چي تر ننه پوري موږ دهغه ثمره خورو په دې اړوند محمد ابن سير روايت کوي :

ان هذالعلم دين فانظر عمن تاخذون دينکم

په رشتيا چي همدا دين داسلام دي وګورئ تاسو خپل دين له دې نه واخلي

دا په رشتيا هغه روان نبوي کلام چي موږهر يو دا فهم ځيني تر لاسه کړيوي چي دخپل ځان لپاره ددين لاره غوره کړو او دالله په وړاندي دخپلي بندګۍ ښکارندويي وکړومو ږ ته دهغه له پاته شونواوسېرتونو ښکاري چي دهغه ((صلي الله عليه وسلم)) فکري تمرکز پر يوه محدود ذهنيت نوو چي دمحدودوکسانو لپاره دي يې کار کړي وي په دې اړ وند لاندي سوالونو ته را ځو چي :

ولي حضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم))دقبيلويت پراساس داسلامي دين پروسه پرکار وانه چوله ؟

جواب يې واضح دي هغه په دې معني چي که دقبيلويت پراساس يې دتبليغ پروسه پرمخ بېولې واي نويوازي به دقريشو په ټبرکښې دبني هاشم کورنۍ له دې نېکمرغۍ څخه برخمنه سوې واي اسلام به يې منلي واي چي دلته به يوازي دحضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دتبليغ پروسه په بني هاشموکښې محدوه سوې واي اوحضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم)) به يوازي ديوه کورني مسؤليت دنفوذ په ساحه کښې راايسارسويواي ، يوازي به دبني هاشمو پيغمبرواي اويوازي دوي به يې له فيو ضاتوبرخمن سوي واي چي نن به داسلام ببلګه اصلاًنه ښکارېدلاي او کواي هم صرف په مکه کښې به دبني هاشمو قبيله واي

ولي حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دقوميت پر بنسټ خپل تبليغ نه کاوه ؟ جواب : پر دې اساس چي الله((جل جلاله)) حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) يوازي دقريشو دنېکمرغۍ لپاره نوو را لېږل سوي بلکي دعالم بشريت لپاره په رسالت ګمارل سويۀ که داسي سويواي نوداواضح وه چي پخپله دمکي دقريشو په قوم کښې موقتاًدادين خپورسويوي او پايله به يې بيا هم دبني اميه او بني هاشموترمنځ په مکه کښې داوس او خزرج دوختونوپشان دټکرونولړۍ پيل سوېواي چي داهم دتبليغ په اړخ کښې سقوط راووست

ولي حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دملتپالني پراساس داکار نه کاوه ؟ •هغه په دې معني چي يوازي به نو دعربو لپاره ديوه ناجي په توګه راڅر ګندواي اودعجمونږۍ به ځيني پاته واي چي دلته به بياهم دحضرت محمدرسول (صلي الله عليه وسلم)په نبوت کښې (العياذبالله) شك پيدا سويواي لهذا حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دخپل تبليغ پروسه پر دې پورته خبرو متمرکزه نه کړله بلکي هغه دټول انساني جهان لپاره دتبليغ يوه استازي اودحقانيت دناجي د نه ده پر غاړه واخيسته ،حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دعقيدې په کروکي -کښې را نغاړلي ټول انسانيت ته ديووالي او وحدت الوجود ذات دپرستش پيغام ورکړ ټولوانسانانو ته يې بس همدا توصيه وکړله او هغوي يې پوه کړل چي په مادي چوکاټ کښې بايديوازي دحق او باطل ترمنځ مبارزه ونه سي بلکي انسانان بايد دمعنوي جهان په درك کولو سره خپل دتبارز تبليغاتي اړخ ونيسي ترڅوخلګوته دا جوته سي چي دانسانانو لپاره يوازي ماديات مطرح نه دي هغوي بايد دمادياتوترڅنګ په دې پوه سي دانسان لپاره دا سي يوه پديده هم موجوده چي هغه يې او س پخپل دې

خواراوناتوان فکردرك او تشخيص نسي کولاي خو دزماني تغيراتو په لړ کښي هرو مروورسره مخ کېږي ددې خبري لپاره موږ ښه مثال ديوه انسان لپاره تخميني دېرش کلن عمر فرض وو او بيا فکر کوو چي که انسان ددېرشو کلونووي نو پنځه دېرش کاله تر مخه به همغه انسان چيري ؤ ؟ دهغه دنطفې اساس (کرومزوم) چيري متشکل وو او بيا په څه ډول هغه دپلاروملاته را انتقال او يا دهغه په ملا کښي له نېست څخه توليد سوي کومه قووه دچا په)) په وجوديې را وړ او دمور په رحم کښي دسپرم ديوه څاڅکي chromosomeامر موجوده وه چي دا کروموزوم ((اوبو دمايع اوبوله شپږ څلوېښتو څخه يو کروموزوم ددې جوګه کېږي چي ديوه انسان دوجود نطفه له اوبو څخه په ګاټه وينوله هغو څخه دغوښو ، بياپه هډو کو ،غوښو ، پلواو سم انساني شکل واووښت او ديوه موجود په ډول متمرکز او بيا په څه ډول انسان سواو وزوکېد لکه الله (ج) چي فرمايي :
ثم خلقنا النطفة علقة فخلقناالعلقة مضغة فخلقناالمضغة عظماً فکسوناالعظم لحماً ق ثم انشانٰه خلقاً اخر فتبارك الله احسن الخٰلقين •
ژباړه : بيا وګرځوله موږ دانطفه ټوټه دوينو (کلکه سرېښناکه) بيا وګر ځوله موږ دغه ټوټه دوينو يوه وږه بوټۍ دغوښو بيا وګرځوله موږ دا بوټۍ دغوښو هډوکي بيا ور واغوستله موږ دې هډو کو ته (پس له پيدا کولو درګونو اودپلو او نورو) غوښه بيا مو ژوندی پيدا کړ ي دي په پيدا ينښت سره ((بل په نوي صورت) پس ډېر لوړ لوي دي شان دالله (په قدرت او حکمت خپل کي) چي ډېر ښه پيدا کوونکی (صورت تړونکی) دي(له نورو ټولو پيدا کوونکو صورت تړونکو څخه)
او بيا چي همدې انسان ته موږ دعمر يا ژوند کولو وروستی نېټه اويا کلنۍ وټاکونو بيا به پخپله هېښ کېږو چي داويا کلنۍ دمړيني ترواقع کيدووروسته په قبرکښې پنځوس ياسل کاله وروسته انسان څه کېږي ار واح يې چېري ځي ؟ دهډوکو پرته دبدن دغو ښو (ايزو مېرۍ)بخار سوي ژونکي (حجري) يې چيري ځي او څه کېږي ؟ دې ټکي ته که موږ متوجه سو خپله به دا ښکاره سي الله (دخپل حکمتي جهان دنښو په لړ کښي انسان په معنوي جهان کښي له هسته ونېست او له نېسته وهسته را پورته کوي دانسان لپاره دمعنوي او مادي اصليت دپېژندني په موخه حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دعالم انسان ترمنځ داسي پيوندرامنځته کاوه چي هغوي خپل ځانونه وپيژني دتبليغاتي پروسې دپياوړي کېدواو دانساني فکر په يوه سالم چوکاټ کښي را وستل خپل دنده بلله پيغمبر((صلي الله عليه وسلم)) به دجاهلواو ناپوهوانسانانوترمنځ حساب يوازي دحقيقت او حقانيت اودهغوي په وړاندي دمردودي لاري دبيلوالي لپاره خپل پيغامونه خپرول حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) انسانانو ته دبېلتون تو پير يوازي دهوښياري ، ځراکت او دهغه په وړاندي د ډر پلۍ او کوڅه ډبۍ پر بنسټ کاوه هغه کسانو چي دالهي ارشاداتو لاره به يې نيوله ، دده(نبي ص) پر سنتو به تلل هغه يې دتسليمۍ دلاري سپاهيان بلل او هغه څوك چي به ځيني منحرف ول هغه ددې کسانو څخه بېلول په دې اړ وند ددې خبري لپاره د ((واذاخاطبهم الجاهلون قالوسلاماً)) يوه ښه نسخه بللاي سونتيجه اخلوچي حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دنرمواومنځلاروخبرود ويناوو په انداز کښي • ، ددې تر څنګ هغوي ټولو ته لمړئ پرخپل ځان دعملي کولو کړنه نورو ته دهغوی ور ښوونګ او بيا دهغوي تعقب ددې لامل ول چي دحضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم)) خبري دي سل په سلو کښي ګټوري او مثبته نتېجه ور کړي او دنړۍ خلګ يې دتبليغ او دعوت له لاري داسلام په سپېڅلي معنوي او مدني دين مشرف سي تر دې وړاندي دحضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم)) پيغمبرانه معجزه دلته هم ثابتيږي چي په زماني لحاظ دهغه وخت اواوس وخت تر

منځ دژوندانه په هرواړخونوکښې دا که سیاسي وه ، که اجتماعي وه او که نورډېرتوپیرموجود وو په نني ډول موډرن ساینسي او ټکنولژیکي خبریز توکي ، دمطبوعاتو په سیستم کښې دموډرن ژورنالېزم او دهغه درشتو نه موجودیت ډېري ستونزي لرلې ، ژبني میتودلوژیك سیستمونه او اصطلاحات نول موجودلاکن بیا هغه کلام چي دلوي څښتن له لوري) دتبلیغ او دهغه دپوهیدني لپاره تعین سویؤ هغه ژبه وه چي تراوسه یې بیا دډېرونوښتونوترڅنګ په ځان کښې نوي نوښت په نوي بڼه ومانه ددې ژبې پوخوالي او بشپړ توب اوپه همدې ژبه دحضرت محمدرسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دیني تروج پردې ګواهي ور کوي چي هغه دخپل وخت محبوب ویاند بلل کېده او په ژبه کښې یې ماهرانه ،پیغمبرانه او صالحانه پیغام پروت وواو هغه ((صلي الله علیه وسلم)) یې دیوه رښتوني پیغمبر په توګه موږ ته را وپېژاند ،سره تردې چي له هغه سره یوه پیغمبرانه ژبه موجوده وه او دیوه عالم ، عامل مبلغ په توګه یې ترخلګو دریښتینولۍ پیغام رساوه ورسره ترڅنګ یې دخبرو په ځواك کښې توان نغښتۍ ؤ ،دخبروکولو په جریان کښې یې حوصیله درلوده ، ستړ یایې نه احساسوله او کله چي به یې خبري پیلولې هغو خبرو ته یوه ټاکلې اجنداپه وقفه یې ډول تعین وله ،پر ټاکلې موضوع به رږغېده او خبري یې پرخلګو نه غمېدلې ابن زید عمروابن اخطب انصاري ((رض)) روایت کښې چي :ان النبي صلي الله علیه وسلم صلي الفجر یوماً صعدالمنبر ،فخطبناحتي حضرت الظهر ،فنزل ثم صلي ثم صعدالمنبرفخطبناحتي حضرت العصر ،ثم نزل ثم فصلي ثم صعدالمنبرفخطبناحتي غربت الشمس فاخبرنا بماکاهوکائن فاعلمنااحفظنا))•

ژباړه : حضرت محمد (ص) یوه ورځ سهار لمونځ ادا کړ او بیا پر منبر کښېنوست موږ ته یې وینا واوروله تر هغه وخته څو چي غرمه سوله بیایې لمونځ ادا کړ وروسته بیا پر منبر کښېنوست څو چي ماز دیګر سو بیا دماز دیګر وخت را غلي بیا یې لمونځ ادا کړ بیا منبر ته وخوت وینا یې واوروله تر ماښامه پوري موږ یې پوه کړو په هغه څه چي هغه کېدونکي دي او موږ هغه څه یاد کړل نو په موږ کي تر نورو زیات پوهه لرونکي هغه وي په چاچي زموږ حافظه زیاته سوه او ومو ساتل کوم چي حضرت محمد رسول الله (ص) راته وفرمایل ((دهمدې خطبې پر مهال))

ددې پورته روایت څخه دا څر ګندېږي چي حضرت محمد رسول الله (ص) داړینو مسایلو لپاره دخبرو لپاره ځانګړي پروسیجردرلود او دهرتبلیغاتي پرو ګرام لپاره یې یو ټاکلې اجندا جوړول چي البته نن یې دژورنالېزم په جهان کښې موډرن رنګ اخیستۍ دهمدې حدیث په مصداق موږ حضرت محمد رسول الله (ص) دیوه ښه او بادسپلینه نطاق او ویاند په توګه پېژندلاي سو یا په بله معني دمعاصري نطاقیزي اجندا بنسټګر یې بولو چي البته دخپل وخت او زمان ، منځني زمان ،او سني زمان او راتلونکي زمان هوښیارو خلګو ته به یې خبري دمنني وړ وې ددې ترڅنګ چي نوموړي پخپلو خبرو کي له رساوالي اوروانۍ څخه کار اخیست خوورسره ترڅنګ هغه پر دې ټینګارکاره چي بایدخبره په پوره تحلیل ترسره سي دمینااو طوطي غوندي باید انسان دټېپریکاردر پشان نسي چي هره فیته ور واچوي هغه درته وایي بلکي په خبرو کښې باید روان والي تر څنګ له مکث او تحلیل څخه کار واخیستل رشتیا او درواغ دخبري معلوم کړي لکه چي پخپله حضرت محمد ((ص)) په دې اړوند فرمایي

کفي بالمرء کذباً ان یحدث بکل ماسمع رواه ((مسلم شریف))

ژباړه : دسړي ددرواغو لپاره همدا بس ده چي هر څه اوري هغه نورو ته بیانوي

له پورته موضوع څخه دا پند اخلو چي رسول الله یو رښتوني پیغمبرانه مبلغ وو او او ور سره تر څنګ دجهان دژور نالېزم یو مبتکر او نوښت ګر استاد دي

عمومي هدف

دانسان تر مغزونو دپيغام رسول ،دخبري كوونكي او خبري اورېدونكي تر منځ دپوهېدني اړيكه دافهام او تفهيم))په نوم يادېږي دا پروسه چي كله پر كار لوېږي له درې ډوله موډلونه بايدكار واخيستله communication((• سي چي هغه عبارت له ((خبري كولو • ، اوريدلو • ، او ليدلو))څخه دي ددې تر څنگ دپيغام په وړاندي كولو اودهغه په خپرولوكښي څلورنوراړخونه مد نظر نيول كېږي چي ((هدف ،ځان ښودنه ، اړ تيا ، غوښتنه)) دي كه دپورته درو موډولونو او له څلورواړخونو څخه يو هم دپيغام دخپرولو پر مهال دجانيبينو تر منځ ونه كارول سي په دې موريد كښي پيغام نيمگړي را ځي او كله چي پيغام نيمگړي سو هلته مكاليمه هم په صحيح ډول صورت نه نيسي دحضرت محمد ((ص))درسا خبري كولو پايله له همدې ثابتېږي چي هغه په هماغه وخت ټول همدغه اړخونه او توكي مد نظر نيولي ول چي تر اوسه يې نه يوازي په اسلامي ټولنه بلكي په غيراسلامي ټولنه كښي هم له اصولو كار اخيستل كېږي دا پخپله دخبري كولو په مېتودونو كي دحضرت محمد (ص) عمومي مكاليموي ابتكارانه هدف څرگندوي او دهغه هدف هم همدا وو چي انسانان بايد دپوهېدني لپاره له كره ، روانواوساده الفاظو څخه كار واخلي

خصوصي هدف

دحضرت محمد ((ص)) په رسا خبري كولو او دهغوي په رواجولو كښي هم خصوصي هدف داوو چي دخداي مخلوق په ځانگړي ډول عالم ناسوت ((انسانان)) دخداي((ج)) په اوامرو ښه ترا پوه سي او ددې پوهېدنو محدوديت يوازي په هوښياراوځيركوخلگوكښي پاته نسي بلكي عوام ټوله دالهي اموراتو ،قراني ارشاداتواو ديني رسوماتوڅخه برخمن وي

مقصد

يې داوو چي انسانان ترخپل منځ دپوهيدني لپاره له ټولو هغورواپديدواو مېتودونو څخه كارواخلي كوم چي انسانان خپل منځي ځانونه په پوه كولاي سي

مطلب

موږ بايد دحضرت محمد ((ص)) دطريق مسنونې په عملي كولوكښې هروخت داسي خبري اداب اونزاكتونه ولرو چي نورموله ژبي څخه په عذاب نسي او ښه ترا پوه سي

حضرت محمدرسول الله(صلي الله عليه وسلم)ديوه سياست پوه په توګه:

))رهبري يامشرتابه هغه اړتيا ده چي دانسانانوترمنځ مطرح کېږي دامشرتابه پردووعمده leader shipالېډر شيف((
برخووېشله کېږي چي يوه يې ډيموکراتيکه يونواخته مشرتابه ده چي عموماً په دولتي مشرتابه ، وزارت ، رياست ،
مديريت يا دسياسي احزابود((ګوندونو)تشکيلاتي رهبريو لپاره پرمخ وړل کېږي او دهغوي مشرتابه پرغاړه اخلي
هريوکس چي ددې رهبرۍ وړتيا ولري ځان ورته کانديده وي دا مشرتابه ديوه دقيق پلان ،څارني ،
تطبيق ،پلټني ،ازمويني ،اونتېجه اخيستني پربنسټ په منظم ډول ولاړ ه وي او ټاکلې پايله په لاس را وړي دوهم
ډول مشر تابه بيا هغه ده چي اما تورډول ولري پريوه ځاي تمرکز نه پيداکوي په ځېنو مواردوکي که اړتياوليدل سي
تغيراوبدلون پکښې رامنځته کېږي دصلاحيت اومسؤليت ساحه نه پکښې اټکلېږي ،څارنه کنټرول او نظارت نوي
پکښې خو تر ډېره وخته دمنظمي او ديموکراتيکي رهبرۍ په پرتله ښه موثره تمامېږي چي مثال يې په کليوالي
سطحه دسپينږرو مشر تابه چي هم دروغو جوړو ، دښاديو دورځو دلمانځلو ، دفاتحو دمراسيمو دمشرتابه ، په
کلي کښې دشخړو دهوار ي او نورو لپاره پر مخ وړل کېږي چي نه کوم تشکيل پکښې قرار لري او نه هم کوم اړين
مسؤليت داډول رهبري دلمړي رهبري معکوس توپير لري هغه په دې معني چي په دولتي مشرتابه کښې دپر
سونلوځواني ، کاري ځواك ، استقامت ، پلانيزه پوه مد نظر نيول کېږي خو په دې مشرتابه کښې بيا کليوال مشر
توب ، زړې تجريبې ، ددستر خوان در لودل ، اوپه ټولنه کښې رسوخ درلودل داهغه څه دي چي په ننۍ نړۍ
کښې يې خلک دمشرتابه يا رهبرۍ په نوم يادوي اما دحضرت ادم (ع) را وروسته دانسانانو دزيات تکثر په پايله
کښې انسانان دګډ ژوند په کولو سره اړ سول چي دټولني دکنټرول او مشکلاتو دمخنيوي په دود دالهي اموراتوسره
سم داسي څه طرزالعملونه پر کار واچوي څوورځني کارونه پر مخ بوزي او کومه ستونزه يې تر منځ پېښه نسي دا
ياده سوې خبره چي يو رښتونې حقيقت دي چي دحضرت ادم (عليه السلام)) له پيدايښت څخه دمځکي پر مخ
دانساني ژوند پيلامه پيل سوېده اماغير اسلامي مؤرخين په دې نظر دي چي دمغارو ددورې څخه نيولې چي
دکمون اوليه وخت تمثيلوي انسانان په ګډ ژوند کولو سره اړ سول په دې دواړو صورتونو کښې له ډېرو
انسانانوسره دخپلو تفوق پسنديو په غرض درهبريت او واکدارۍ غريضه پيدا سوېده
درهبريت او مشرتوب دا غوښتني وروسته دفرعون صفته واك غوښتنو پر بنسټ واووښتي چي دعاجزو او تر لاس
لاندي انسانانو پر ژونددحکم راني کولو ،په هغوي داجباري کارونو دتر سره کولو ، محوه کولو په اړه يې خپل
نفسي تمايلات نورهم پراخ کړل چي دا ده عامه انسانانو لپاره دمحوه کېدو لامل وګرځېدل الله((جل جلاله))
دخپل فضل او مرحمت په لړ کښې دخپلو صالحو بنده ګانو درالېږلو لړۍ پيل کړله او انساني جهان ته يې درفا لاره
پرانيستې پرېښوولې دوخت او زمان په شرايطو سره يې نوي دين ، نوي صحيفې ، او نوي کتابونه راو لېږل
او داړ تيا پر مهال به بيا ديوه بل نوښت په را تګ بل نوي دين را تلۍ ټولنيز ژوند به نوي کېده اما دهغه نوښت تر
شا به ددينې اساساتو پرته بل کوم سياسي نظام نه پاته کېده چي نور نړيوال کسان يې په مستقيم يا غير مستقيم
ډول پل يو ني ((پيروي))وکړي ځکه چي په هغه وختونو دانسان فکري تکامل لا هومره پراخ نوو لکه څنګه چي د
حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) تر ظهور وروسته يې سارئ ليده کېده •د حضرت محمد رسول
الله((صلي الله عليه وسلم)) دجسمي پيدايښت څخه دنژدې ماضي او بيا دپيغمبرۍ په وخت کښې چي له يوه
اړخه دنوشېروان ، کسري او قيصر واکمنيو واکدارۍ مو جود وي په بل اړخه کښې په مکه يثرب ، يمن ، شام او

مصر کښي قبیلوي واکمنۍ مو جودي وې دغوتولو دخپلو دولتونو او قبیلوي حکمرانیو لپاره دا سي سالم پلانونه نه لرل چي دهغوي په توسط انساني جهان ته نجات ور کړي او په سیاسي لحاظ یې دا سي خطي مشه نه در لوده چي وکولاي سي انسانان پر یوه متمر کز نظام را وخر خوي او دژوند کولو په مفهوم یې وپوهوي ددې تر څنګ دحضرت عیسي (ع) له دین څخه درومي امپراطورۍ انحراف ، دکلیساؤ درهبانیت لا مل ګر ځېدلئ وو ایراني کسري دزر دشت او اتش پرستۍ لوري ته مخ اړونه کړېوه دمکې په قریشو کښي دانساني غلامۍ او غلام ذبحوني ترخه خرافات هغه لاملونه وه چي ورته باید دا سي یوه سیاسي پروسه دیوه ستره او حقیقي نظام په توګه را څرګ نه ده سي تر څو دروحاني عالمي پیوند ه څخه تر انساني ټولنیز ژوند پوري دیوه سیاسي ثبات بخښونکي نظام او اساس کښېږ دي چي دپان اسلامېزم په معني په معاصر سیاسي تیوري کښي یادول کېږي دانسانو تر منځ توپیر ، دنژاد ، قوم ، ژبي ، رنګ او........... بر بنسټ جوړ نه بلکي هغه باید دانساني استعداد ، کرامت ، ځراکت او له خدایه دوېري پر اساساتو ولاړ وي چي حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) ددې کار لپاره بیا هم غوره انسان ثابت سو دهغه دا کړني چي پاته کسانو لپاره دیوه سالم روش او رهبریت په پیروي دعربو او عجمو په ور څېرمه نړۍ کښي دمنطقه پرستۍ ،نژادپالني اوسرمایه دارۍ تفوق ټول هغه امتیازاتو له منځه تګ په دې معني وو چي ، دانسانانو تر منځ داسي مساوات غوښتونکي را منځته سي چي دوګړو تر منځ ددوستۍ مزي ټینګ کړي ، دنورو سیاستوالو په شان نه چي یوازي یې دخپلو سیاسي اهدافو دپلي کولو لپاره دمعصومو انسانانو له قووې څخه کار اخلي په هغه کښي یې یوازي دخپل هدف په لاس را وړل مد نظر نیولي وي ، هغوۍ ته د ا سي وعدې ور کوي چي هغه وعدې خپله دده په وس کښي هم نوي او له دې ډول نیرنګونو پر هغوي دځوانۍ ړغولو ډنډوره ړغوي د حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) سیاسي پروسه ددې انسانانو څخه په توپیر یوازي ددې لپاره وه چي بشریت ته یو سالم نظام په مېراث پاته سي او تر یوم القیامې پوري دانسانیت لپاره بایدداسي یودولتي سیستم را منځته سي چي دمادي امکاناتو ترتهیې سربېره انسانانو ته دژوندانه هر اړخیزسهولت را منځته کړي دپوهني زمینه برابره کړي ، دهغې پوهني په لړ کښي دانسانانو لپاره ،دبېلو ،بېلورشتو په انتخاب سره دراتلونکو اولسونو دخدمت جوګه سي او ددې څخه مافوق باید انسانان دمعنویت په مفهوم پوه سي چي دمعني هدف او غایه یعني څه .

یو ریښتوني سیاسي او نظامي رهبر

حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دهغو ځان غوښتونکو په اړه چي دخلګو دچوپړ لپاره نه بلکي پر هغوۍ دحکمرانۍ کولو لپاره یې ځا نونه سمبالول غو ښتل کله هم دامیریت دمقام امر نه ور کاوه او هغه چاچه به په خوله دامریت غوښتني هیله لرله په دې یې په دې اړوند به یې اګاه کول چي باید په پسې نسي ځکه چي هغوي بیا هم دخپل هوا اوهوس دښکار لپاره دا کار کاوه نه داولس دارامۍ لپاره په اصحابوکراموکښي ډېرداسي کسان ول چي هغوۍ دکورني پیوندپراساس حضرت محمدرسول الله((صلي الله علیه وسلم)) ته ورنژدې وه ،او ورسره تر څنګ دنورو عامه اصحابو پشان دده پیرو وه ، دده څخه تقلیدکوونکي وه ، ورسره ترڅنګ دوخت دسیاسي او نظامي اصولو سره هم پوه وه ددې وړ تیا یې در لوده چي په سیاسي ډګر کښي وځلېږي ددې ټولو سر بېره دعشره مبشره

اصحابانو په ټل واله کښي وه ، صرف په دې اساس چي د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) په ملګرواو چاپېر کښي نورو خلګو ته دا سوال پيدا نسي چي حضرت محمدرسول الله ((صلي الله عليه وسلم))دخپش اوخالګې مفهوم افاده کوي دا کاريې ونه کړ چي خپل يودوست په داسي د نده وګماري چي هغه دوخت او زمان له شرايطو او غوښتنواوهمداشان دخلګودسهولت لپاره نه وي حضرت علي (ك)موږ ديوه مثال په توګه يادولاي سو هغه په لس کلنۍ کښي لمړۍ ماشوم وو چي پرده يې ايمان را ووړ ، دهجرت پر وخت هغه ځوك وو چي دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) بستره کښي پرېووت ځو کفار په دې وغولوي چي هغه نبي ((صلي الله عليه وسلم)))له کوره نه دي وتلي او همدلته دي ، په ډېرو غزا ګانو کښي ور سره ملګري سو ، زوم يې سوتر دې ټولو سر بېره يې نوموړي داکا زوي وو لکن حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دخپل رحلت پر مهال هغه خپل ځاي ناستۍ ونه ټاکه بلکي يوه شوراېي را وغوښته او هغې ته يې دا واك ورکړ چي دېوه زعيم لپاره بايداولس دخپلومشرانواووکيلانو په توسط دا سي يو ځوك ددولتي مشر او سياسي رهبر په توګه غوره کړي چي دخلګو له منځه را غوره سويوي او خلګ يې پخپله خوښه وټاکي ځو را تلونکو ستونزو ته دحل لاره ومومي او ددولت په تشکيلاتو ، انکشافاتو او اکتشافاتو کښي پرېکنده رول ولري دشورا ټاکنه او دهغې په توسط دزعيم ټاکنه په دې معني وه چي دهر ي رهبري دخاليګاه په رامنځته کېدوسره بايدواکداران خلګ په پوره سنجېده ګۍ ، ښه دقت يو ښه انتخاب وکړي ځو سباه له پښېمانۍ سره مخ نسي ديوه ښه انتخاب غوره کېدل ، ديوې سياسي تګلاري دپلي کولو لپاره ښه لاره پرانيزي ، چي دا پروسه موږ ته حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) په ډېره ښه طريقه ټاکلې او پرېښې ده ، تر هغه وخته چي دصدر اسلام ددورې په اوږدو کښي اصحابو کرامو د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ددې کاري پرو سيجير ځخه کار اخيست واضح او ښکاره وه چي دانسانانواوپه ځانګړې ډول دسيمي دمسلمانانو تر منځ هيڅ کومه لا نجه را منځته نسوه خو کله چي دصدر اسلام تر دورې وروسته داموېانو کورنۍ دانتخابي شورا دوداو دهغې په لړ کښي ټاکنه په مېراثي بنسټ واوړوله نو لمړۍ بد بختي يې دا په وجود را وړه داموېانو او عباسيانو دکورنيو نه پخپلاکېدونکي ټکرونه وزېږېدل چي په پايله کښي دعبدالله ابن زبير (رض) ، محمد بن قاسم ، موسي بن نصير ، عتبه بن مسلم ، طارق بن زياد ، حجاج بن يوسف ، صلاح الدين ايوبي ، بنو زنکي او نورو .... له منځه وړني را منځته او دتير برم پر لمن يې دداغ ټکي پرېښوول حال دا چي حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دخپل رحلت دشپږو درانژدې کېدو پر بنسټ عز را ئيل ته ستر ګي پر لاره وو بيايې هم دا ثابته کړله چي تر رحلت وروسته بايد داسلامي دين دتر ويج او مځکنۍ پراختيا پروسه جريان ولري دوخت ډېر تاند اتلس کلن ځوان (اسامه ابن زيد رض) يې ديوولسم هجري کال دربيع الاول دمياشتي پر ځوارلسمه نېټه په همدې وخت کښي دشام •((اوسنۍ سوريې))په استقامت وټاکه

دهغه انتخاب تر دې آنه موثر ؤچي د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) تر رحلت وروسته حضرت امير المومنين (ابو بکر (رض) هم دهغه دانتخاب تائيد وکړاو هغه يې بدرګه کړ د روحاني جهان ، اسماني کتاب او اسماني دين دتر ويج لپاره دالهي احکامو او اوا مرو په هدايت درسول ((صلي الله عليه وسلم))رسالت او دندي هغه ستر مسئوليتونه وه چي په پوره همت يې دهغوي سرته رسول تر سره کړل ددې کارونو پوره تکاملي حالت ددې جوګه وو چي دانساني نړۍ ته دنېکمرغۍ لپاره يودا سي سياسي نظام په وجود را سي چي دعالمي ارواح دمفاداتو تر څنګ انسان ته دورځنيو چاروليپاره دنظم ديکته ورکوي اودهغوي مثبتي پايلي درسېدوسره جوخت انسان ديوه اسلامي منظم سياسي نظام ترچترلاندي خپل ديني مقدسات اوورځني کارونه منظم اوترسره کړي
درا شدو خليفه ګانوشخصيتونه او دهغوي دپيروانو يا صدر اسلام ددورې په لړ کښي چي هر خليفه دځراکت ، صدق ، امانت ساتني ، ديانت په اساس مجهز يو انسان وو او دحکومت کولو په تشکيلاتي سيستم هم بلدووهغوي هر يوه دخپل مسئوليت په در شل کښي دهغوي دانتخابي او نوبتي خلافت په لړ کښي ديني ، او اسلامي مقدساتو ته په نړۍ کښي دخپل ګران پيغمبر په تعقيب پراختيا او وده ور کړه دحضرت محمدرسول الله ((صلي الله عليه وسلم))څخه په مېراث پاته سياسي مثبت سلوك او خوځښتونه يې ديوه رښتوني اساس تاداب وبلل چي تر اصحابو وروسته تابعين هم په دې اړ وه چي دهغه دسنتو څخه په پېروي دخپل سياسي ، علمي او عملي ژوندانه مشکلات په ټولنيزو او اجتماعي اړ خونو کښي رفع کړي او ستونزي له مخه لري کړي ددې صحابه ؤاو تابعيونو په ليکو کښي خالد بن وليد دعراق او شام ، طارق ابن زياددااندلس ((هسپانيې)) ، سعد ابن ابي وقاص دايران ،ابو عبيده ابن جراح (رض) دشام ، عمرو ابن عاص دمصر او فلسطين ، قتيبه ابن مسلم دشمالي اسيا ، محمد ابن قاسم دسند ، موسي ابن نصير دافريقا ، محمود غزنوي دسومنات ، صلاح الدين ايوبي دبيت المقدس ، سلطان محمد دقسطنطيې ، او امام شامل دقفقازفاتحينوپشان دېرجنرالان تير سول چي دلښکر په ډېر لږ انداز به يې دخپل سياسي رياکتفونو عميله په پوره بر ياليتوب تر سره کوله او طارق بن زياد پشان به په هر ځاي کښي موفق کېدل
حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))دانساني سيرت دتکامل لپاره يوه بې ساري مثال وګرځيد په مل دخپلوسيرتونو يې دځان ملګري دجهالت له تاريکوداسي راوايستل چي هروخت دهغه اصحاب مورته ددديني جهان داسماني ستوروډاډراکوي اوددوي •دنفسي تزکيې اوپاته انسانانوته دهغوي دپيروي پربنسټ دهغوتحسين ثبوت راکوي
دفرانسې دسوسياليستي دانقلاب باني (ناپيليون بنافارت) نظرياتو ته که مونږ ځير سو هغه په دې اړوند يوه تصريح لري چي دسافت هيلانه جزيري ته دسفرپرمهال کښي يې کومه خبره کړيده هغه خبره دده ملګري لاکاس دتاريخ پاڼوته سپارلې ده .

لاكاس وايي:ناپليون دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))اوحضرت عمر((رض))له كړنوڅخه بيخي اغېزمن وو ده غوښتل چي دمصر په شپوورځوكي دځان لپاره داسلام ديانت غوره كړي خوشرايطوورسره وفاونه كړه .

دلاكاس داانگيرنه ښيي چي پسله سلگونوكلونو وروسته بياهم دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))ددېني پيروانو مسلمانانو وخپلوځانونوته دپوهيدني سربيره نړيوال امپراطوري جوړوونكي سياسيون دي ته اړوه چي دخپلوفكري كش ماكشونودله منځه وړلو لپاره دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))ديانتي لاره تعقيب كړي سره تر دې چي ناپيليون به پر دې برلاسي سوي وي چي هلته ورسېږي او كنه خو موږ دسر په سترگو وينو چي داعتقادي ، روحاني او ديني اساساتو پرته نن اروپايي نړۍ دې ته رسېدلې ده څو دوي دحضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) دسياسي تقليد په پيروي يوازي په سياسي چارو كښي دهغه پر پله گامونه كښېږدي

په محمدي (ص) نظام كښي دجغرافيايې پراختيا يي اساسات

حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم))داسلامي نړۍ دټولو قشرونوتر منځ داسلامي محبت په درشل كښي داسي يو پيوند را منځته كړي چي دمديترانې بحيرې له شمالي برخو نه نيولې دلوېديځي افريقا پوري له هغه نه بيا دهمدې افريقا دختيځ تر دارالسلام بيا دلمر خاته په جنوب لوېديځ استقامت تر له هغه نه نيولې داندونيزيا دشرقي جزيرې (چاياپورا) له هغه نه دجنوب په اړخ دمحدب خط په استقامت دشمال لويديځ چين تر ((اورمكي)) له هغه نه نيولې دقفقاز تر شمالي برخو او هغوي نه بيرته دلوېديځ په استقامت تر قبرس او او پر تگال پوري ديوې پراخي سيمي په را منځته كولو دبيلابېلو توكمونو تر منځ ديووالي او وروری تر راتگ سر ببره ديوه پراخ هيواد په توگه چي تر منځ اوسني سياسي جغرافيوي (جيو پوليټكي) كرښي نوې موجود ي په يوه قلمرو كښي يو ستر هيواد را منځته كړ چي نن اروپايي نړۍ هم ددې سياسي بهير په تقليد داروپا په دننه كښي ديوه نوي موډرنيز سيستم په پلي كولو سره داروپايي هيوادونو تر منځ يو مشترك سيستم را منځته كړي چي ددې كار لپاره يې لمړۍ پيلامه ديوه مشترك اروپايي پارلمان ، مشترك پولي واحد يورو ، مشترك پاسپورتي نظام يوې وېزې او شمالي اتلانتيك دنظامي تړون (ناټو) جوړښت بلل كېږي چي داټول پر مختگونه پخپله دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم))دځيرك سياسي تدبر نښي بلالي سو چي نوموړو ور څخه كافي كړيدي كېداسي زموږ ځينو لوستونكو ورونبوته به دپورته موضوع مقايسه كول هر اړخيزه ښكار او تميز پر مهال به څه سوالونه ور ته مطرح كېږي اما لكه څه ډول چي مخكي وويل سول دا تقليد يوازي موږ په سياسي اړخ كښي يوه بېلگه بللاي سو نه په ديني او عقيدتي اړخ كښي سره تر دي دلته ماخذيت په دې نه واجديږي چي حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) په زماني لحاظ له ذكرسوو سياسيو نو څخه مخكي وو چي دلته د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) سياسي اړتيا له نوموړو

ځخه نه احساسوله بلکي ديادو سوو کسانو سياسي اړ تيا چي په مستقيم يا غير مستقيم ډول يې دآن حضرت ((صلي الله عليه وسلم)) پر پله ګام ايښي دي حال داچي داروپايي او نورو امپراطوري جوړوونکو تر ځنګ پخپله اسلامي پوهانو دصدر اسلام تر دورې را وروسته هڅي کړي چي په جغرافيوي اړخ کښي اسلامي امپراطورۍ ته سياسي حدودتعين اودخپل هيوادونوساحې پراخي کړي چي په دې مثالونوکښې ځيني دترکانوغوندي پردې کارونوبرلاسي سوي اوځيني دسيدجمالدين افغاني غوندي تر مړيني په دې نه دي توانېدلي چي داسي يو پروسيس په پوره بر ياليتوب پر مخ بوزي

اروپايي پوهان سياست وال له حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) ځخه په سياسي ډول متاثر وه او په اعتقادي اړخ کښي دهغه پيروي نه کوله داده هغوي پاته والي چي دهمدې پاته علتونه نوموړي اوس هم دسر پرسترګو ويني هره امپراطوري چي په نړيواله سطحه را منځته کېږي په هماغه ډول نه تر پايه کېږي بلکي داويا وو يا پنځه اويا کلونو په لړ کښي ېېرته جوړه سوې امپراطوري له تزلزل يا اقتصادي بحران سره مخ کېږي

په اقتصادي اړخ کښي دمحمدي نظام اجمالي اساسات معاصرو سياستوالوچي دخپلو سياسي اهدافو دمخ ته بېولولپاره خپلي سياسي تګلوري پر دوو برخو ووېشلي يو پرکسون يې دکپېټليزم يا پانګوالۍ سيستم لاره غوره کړه چي په اقتصادي نظام کښي ټولنه دفرد غلام ګرځوي دټولني ټوله سر مايه محدود ه وي او هماغه شتمني دټولني څو محدود سر مايه داران په لاس کښي نيسي او پاته دټولني وګړي دخپلو نسونو دمړولو لپاره ودوي ته اړ وي چي دلته هم په ټولنه دګوته په شمار انسانانو سره دژوند خواړه امتيازونه موجود وي او نور دټولني ډېر وګړي دفقر ، غربت ، مسکنت او خوارۍ سره مخ کېږي چي نه دبشر حقوق يې په اړ تياؤ رسېدلاي سي او نه هم دوي پخپله بل فرکسون يې بيا دسوسياليستۍ برخه ده چي يو فردبه دټولني غلام وي په دې معني چي يو نفر خوارکي به تر حد زياته خپله کاري او جسماني قوه پر کار اچوي هم ټاکلي معاش به لري او بل بيا په دفتر کښي ارام پر چوکۍ ناست يوازي اوامر به صادره وي هم هغومره معاش به يې وي چي پدا دواړو کښي انساني کرامت خوندي نه دي حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) ددې پروسو ځخه برعکس داسلامي اوصولو په رڼا کښي دټولني هرغړي ته دا اختيار ور کړ چي هرڅومره ګټي ،ګټلاي يې سي ځوك يې نه سي مانع کېدلاي خوکه په ټولنه کښي څو بېکار ، مسکين ، پس پاتي پاته کېدي نو بيا يې دالهي ار شاداتو په رڼا کښي پر سرمايه دارانو دالله په امر دا فرض کړېوه چي هغوي ته پر ټاکلي اندازه ټاکلي زکات ور کړي دزکات دور کړي لپاره يې هم دوخت پر دې بنسټ وي چي که چيري پر ټاکلي وخت زکات ور نکړل سي له يوه اړخه به دزکات دزياتي ور کړي له امله پر سر مايه دار دزکات کسر ور کړه وغمېږي او بيا به يې له ور کړي ځخه انکار کوي په دوهم پړاو کښي دسردار مايه دار مالي تصفيه او بودجوي تعينات له تزلزل سره مخ سي په دريم پړاو کښي به هغه مسکينان او خواران چي ځه ته اړ تيا لري تر مسکنت سر ېېره

به لټان اموخوته سي او هر وخت به يې دبل په شتمني کي ستر ګي وي لهذا دوخت تعين په زکات او سر سايه پر دې بنسټ دي چي دکار په لړ کښي به تجار په نور ډول ټول کال په ډاډه زړه خپل کار او بار کوي په بېغمه زړه به په کار يووار دخپل مال دخيري داستلو لپاره ور ځ تعينوي ، مسکين به دکال په اوږدو کښي دوس تر بريده خپله خواري کاږي خو که يې څه په لاس را نوړل دلته به دي له خانه څخه څه غواړي دزکات تر څنګ داخترونو په ورځو دخان او مسکين ديو شانته برېښېدو په ملحوظ يې چي په ټولنه کښي را څرګند سي بيا سر سايه واجب کړيده ددې تر څنګ په مساواتي لحاظ دا خاصيت پرېښود په انساني کرامت کښي خان او مسکين کوم توپير نه لري ځکه له دواړو څخه ودواړو ته زکات ور کول يو لازمي حکم دي دخيرا ور کړه خو بيا لاهغه ښکلې پديده ده چي هم پر مسکين او هم پر خان په هر وخت کښي دهر چا لخوا وهر چا ته داصولو په نظر کي نيولو کښي روا دي چي دا خپله موږ ته ښه ډېر ښه او کره بنسټونه ټاکي

په تشکيلاتي او رهبري سيستم کښي دجناب رسول الله (ص) نړيواله مشرتابه او تفکيك

په ټولنېزو نظامونو کښي که موږ ګورو نو داښکارېږي چي يو فرد دجامعې جز دي او اصطلاح هم دا سي پر وارديږي چي ((جز دکل تابع دي)) خو له ټولني پر ته په سازماني ، ګوندي ، دولتي ، امريتي يا رسمي تشکيلاتي بنسټونه که وګورو نو بيا هلته کل دجز تابع بلل کېږي په دې معني چي يو سازمان ، حکومت ، يا رياست ديوه فرد تر امريې لاندي وي چي په دواړو موردو کښي دواړه يو او بل ته اړ تيالري ددې اړ تيا پر بنسټ حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) په وخت کښي دا تشخيص کړيوه چي په فردي او ټولنيز نظامونو کښي بايد فردي او ټولنيز مسؤليتونه او صلاحيتونه ښکاره والي ولري حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) ددې کاري ثبوت لپاره وفرمايل چي :

((کلکم راع وکلکم مسؤل عن رعيته)) رواه البخاري •

ژباړه :هريو مشر ستاسي پوښتېدونکي دخپل رعيت دي

چي دلته کل دجز تابع سو يعني ټول پرسونل په مشر پوري اړه لري او دهغوي دتېروتني پوښتنه هم له ده څخه کېږي

ددې څخه عکس بل ځاي که بيا دنومړي بله خبره ولو لو

((کن في الناس که احد من الناس))

ژباړه:دا سي څه کوه لکه يو چي ې دخلګو څخه کوي

نودلته بيا جز دکل تابع سو

دجناب حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))دهراړخيزشخصيت پردې بر لاسي ووچي دنړيوالو سياستوالو ديك نواخته نيمګړو طرحو لپاره دي په همغه وخت کښي پوره کاري بر نامې کار ته داهل سپارولو وړاندويني کړيدي د اهغه لويه شتمني ده چي دهغه دمحبانوترڅنګ دهغه په اړونددهغه

شخصيت څېرونكي پردې نه دي توانيدلي چې دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم))
دخواصواوصفاتوكارنامي دي دخپل قلم په محدودانحصاركي راښكيل كړي دكمونيز م دفلسفې يو
مخكښ او پر مادېزم باندي دايمان لرونكي روسي امپراطور ((لېنن)) اثر كه وليدل سي سره تردې چي
د حضرت محمد رسول الله(ص) دعقيدي په پيروي يې خپل تګلورى نه دي ټاكلي داسلام په مشرف
دين يې ځان نه دي مشرف كړي او ددې ستر بهير سره يې دځان دنيك مرغۍ سفر نه دي كړي بياهم
هغه درك كړي چي وكولاي سي دحضرت محمدرسول الله (صلي الله عليه وسلم) دشخصيت په اړوند
يومكمل كتاب د((انقلاب محمدي))په نوم وليكي اودسياسي چاروځيني پروسې اوسياسي ځيركتيا يې
وښوي او دنظامي رياكتيپونو پيروي يې وكړي مور ويلاي سو چي حضرت محمد رسول الله((صلي الله
عليه وسلم)) دنوي اسماني دين او نوي اسماني كتاب په را وړلونه يوازي داچي يو پيغمبرۇ ددې سره
مل حضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ديوه ځيرك فكراو مثبت سياسي سلوك څښتن
وو چي دا پخپله دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) يوه معجزه امېزه صفت بلل كېږي
ددي ټولو سربېره حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))خپلي داسي كارنامي ترشاپرېښي چي دهغوي
هره يوه ددې ګواهي وركوي چي يورښتوني پيغمبرۇ او عالم ناسوت ته دبشارت ، نېكمرغۍ ، ميني ، او
تدبير سر چينه وو •

دنړيوالي ډيپلوماسۍ مبتكر

په نړيوالو نو رمو نو كښي دهيوادونو لپاره په سياسي ديپلوماتيكو اړيكو چي كوم رول لوبوي هغه
سفارتي تعلقات دي همدا سفارتي تعلقات دي چي نړيوال هيوادونه دخپلو اولسونو لپاره دتګونو او را
تګونو وسيلې پوره كوي ددې وسېلو تر څنګ بل دتړاو پيوند پوستي ارتباطات بلل كېږي په هغه وخت
كي چي په رسمي ډول دنړيوالو هيوادنو او امپراطورانو تر منځ يوازي منطق دبريد او لښكر كښۍ پر
محور را ګر ځېدۍ محمد (ص) ددې مبتكر سو چي دنړيوالو هيوادنو تر منځ دجګړې له منطق څخه
مخكي دسفارتي او پوسته يي تعلقاتو په توسط اړيكي ټينګي كړي چي دروم دهرقل په نوم يې حيه ابن
خليفه ته ، دفارس لوي كسري ته دشجاع ابن وهب په لاسونو ليكونه واستول •او ددې ليكنوپه
توسط يې دپوستي او سفارتي تعلقاتو اساس كښېښود

او هغه دهر مثبت او روا سياسي ثبات لپاره يې دا سي يوه پيلامه كښېښووله چي دنړۍ هر سياسي
ځواكمن به په مستقيم او غير مستقيم ډول ځيني اغېز من وي اوحضرت محمد رسول الله(صلي الله
عليه وسلم) به ديوه سياسي رهبر په توګه كرټ مني

عمومي هدف

په هراړ خيز او سيستماتيك ژوندانه او دهغه په پلي كولو سره دحضرت محمد ((صلي الله عليه وسلم
))عمومي هدف دا وو چي انسانان مكلفيت لري چي دخداي ددين دبرپايه كولواوپه ټولنيز نظام كښي

دانساني ژونددترسره کولولپاره له ټولو هغو مثبتو کړنو څخه ګټه پورته کړي کوم چي انسان په ژوندانه کښي تر هدفه او تر مړيني وروسته دبيا را ژوند ي کېدو په در شل کښي تر نېکمرغۍ پوري رسوي ، ديوه سالم ژوند تضمين ورکوي او دهغه ټاکلي نتائج په مثبت اړخ کښي را ښرګندوي

خصوصي هدف

په دې معني چي هر انسان بايد خپله د نده پر ټاکلي وخت تر سره کړي او دهماغي دندي په ترسره کولو سره پروخت دهغې دښې پايلي انتظار ولري او نتېجه يې په لاس را وړي څو انسانان دګډ ،منظم ،منسجم ، مترقي او عزتمند ژوند درلودونکي وي

مقصد

مقصد يې دا چي حضرت محمد رسول الله ((ص)) دخپل هدف دتر لاسه کولو لپاره په ټاکلي وخت کښي دټاکلو اشخاصو په تعين او همکاري سره کولاي سواي چي ځان دهدف تر پړاوه ورسوي

مطلب

مطلب داچي موږ بايد دنوموړي له کار نامو څخه يوازي په ديني اړخ کښي نه بلکي په ټول ټولنېز ژوندانه کښي دطريقې پيرو واوسو او په ټولو اوامرو کښي دهغه پر پله پل کښېږدو او نړيوالو ته دا جوته کړو چي مسلمانان که عبادت کولاي سي دبشريت دسوکالۍ او نېکمرغۍ لپاره يوه ښه مترقي نظام هم منځته را وړاي په شرط ددې چي که نړويوال موقع ور لره ورکړي

حضرت محمد(صلي الله عليه وسلم)ديوه ښوونکي په توګه:

ښوونکيتوب دجهالت دتورتمونو دباطلو دودونو دليري کولو انسانته دنيکمرغه وسيلو دبرابرولو لاره پرهغه څه باندي متمرکز کېږي چي الله دانسانانو دنېکمرغۍ لپاره ټاکلي دي دالاره نه يوازي دجهالت اوناپوهۍ دلښکر وپه وړاندي دهمت اوميړاني بېلګه بلل کېږي ددې څخه سربېره انسانته دهغه جوهر ښکلا وربخښي چي په احاديثو کښي يې کمال ،هنر ، اخلاق ، سلوك ، متانت ،تعليم ،ځراکت اوعالم انسان ته دچوپړ کولو وړانګي ځلېدل پراته وي دمردودوکړنو ،خرافاتو ، چټياتو له اړتونه انسان ته دازادۍ لاروړکوي لو ي الله ((جل جلاله)) دخپل عظيم امتحان په لړکي لمړي دپوهني اوناپوهني ددرکولو په ازمېښت کښي شيطان ملعون او ملائکي (ع) دباباادم دلمړي موجوديت پر مهال واچولې چي په دې از موينه کښي شيطان پکښي مردود او ملائکي پکښي بريالۍ وختلې هغوي يې وپوښتلي دهغه دپوښتنو په وړاندي يې دخپل عجز په اعتراف د((لاعلم لنا الا ماعلم تنا)) په ويلوسرخمي سوې دالله دغه ازمويل سوواوپه ازمئېښت کښي کامياب سوو بنده ګانو ته د الله ((جل جلاله)) پوښتنه هم پردي بنسټ وه چي پرمځکه دهغه په باري حکمت دپيداکيدو نکو محبسمو بنده ګانو دپوهوني لپاره دزده کړي بنسټ کښيښوول سي اوهغوي ته دسترازموئېښت ترځنګ دمځکي خلافت وروسپاري پرمځکه ددې خلافت دسپارني پيلامه چي دحضرت ادم(ع) دپيدايښت سره سم پيل سوه نو الله ((جل جلاله)) دهغه دبي شانه قدرت اوحکمت په درشل کښي دهغه په وجود کښي دملائکو څخه دپوښتل سوو پوښتنو دجواب ويلو توان پداسي حال کښي يې له ملايکو پرته دبابا ادم ((عليه السلام))په ټير او مغز کښيښود چي دخبرو کولو اغاز يې هم دپوښتل اشياؤ دنومونو ښودل وه چي دهمدي په مرسته په برني ډول په انسانانوکښي لمړي انسان حضرت ادم (ع)دښوونکي غوندي وو اما په دي اساس چي انسان دشيطان غوندي دسرکښي په لوموکي راګيرنسي دهغه په وجودکي يې دپيدايښت له نقطي دتکامل پړاوونه په تدريجي ډول مندرج کړل چي له وړکتوبه څخه دځوانۍ ،پوختيا اوزړښت پوري دژوندانه دنوروسلوکوترځنګ دپوهني لپاره تلاښ ورپه برخه کړ ددي تلاښ درفع کولو لپاره الله ((جل جلاله)) دانسانانودلارښووني لپاره تر حضرت ادم (ع) وروسته دپېغمبرانوپشان داسي ښوونکي غوره کړل کوم چي په مخکنيو پړاګراپونو کي يې يادونه تېره سوه خوددنيايي زده کړوسربېره دآخرت دنيکمرغي اوپه دي جهان کښي دجهالت دتاريکودمحوه کولو په منظوردسپيځلتيا ،نورانيت ،ځراکت اوحسن خلق په توسط بې ساري لورينه وه .دحضراتوپيغمبرانو(ع) راتګ اودهغوي ښوونکي توب يوازي ددې لپاره نوو چي هغو ناپوهوکسانوته لاره وښوي کوم چي دوحدت الوجود ذات دموجوديت په اړه معلومات نه لري ،خپل ځان نه پيژني ، دانسانيت ژوندانه هست اونيست په مفهوم نه پوهيږي ، بلکي دهغولاروړکولاروريانو لپاره يې هم خپل استازي اوپيغمبران راوليرل چي يوځلي د خداي((جل جلاله)) دصالحو بندګانو پيغمبرانو((عليهم الصلوة والسلام)) په توسط دحقانيت لاري ورښوول سوې وي اوبيادوي پريښې وي .د الله ((جل جلاله)) په دغوپاکوبندګانو کښي هريوپيغمبرع دبشارت هغه استازي باله کېده چي وانسانيت ته يې دکرامت لاره ښووله .د خداي((جل جلاله)) ددغوسپيځلوبنده ګانو وروستي جسمي استازي چي په معنويت کښي له ټولوانسانانو لمړي بلل کيدي دي نړۍ ته ديوه وروستي ديني استازي په توګه راوليږه دااستازي يې دکائناتو سردار حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))وو خداي((جل جلاله)) حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))ته دهغوښواوخارق العاده صفاتو په ورکولو سره هغه ددي جوګه کړترڅوله هغوڅخه په ګټه پورته کولوسره ديودرانه پيغمبر((صلي الله عليه وسلم))ترځنګ ديوه

پياوړي استاد په توګه داسي راڅرګند سي ترڅودهغه په ښوونه دهغه دچاپيريال خلګ له نواهيو رادباندي اودحق په لاره کښي دهغه زده کوونکي سي
بنسټيزه لارښوونه
.دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))دښوونکيتوب ژوراساسات هغه ژوربنسټونه وه چي ترده وروسته په هر اعتقادي ، اجتماعي ،اقتصادي ،سياسي اوساينسي تدريسي سيستم کښي دهغه پلي کولوته اړتيا وه .دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))ښوونکتوب که له يوه اړخه دژبي پرسر ددعوت اوارشاد دترويج تدريس پرغاړه اخيستي وورسره ترڅنګ ټول هغه څه چي ده ويلي په عمل کښي دهغوي بشپړ پلي کول ددې جوګه ول چي دنظري اوعملي تدريس ترمنځ کوم تفاوت رانسي اوددي دواړو درسي روشونو پلي کول يو شانته موزون وي پايله يې هم داوه چي پربلونکو يې په تدريجي ډول پوره اغيزه کوله .داکارچي په موجوده تدريسي موډرنو سيستمونوکي په نوم ياديږي دمثبتوپايلو ملبس اوباني يې هم بيا حضرت محمد((صلي الله عليه LICTUR او ROLL Play وسلم))بلل کيده .دوينا اوعمل داتدريسي بهير چي دالله له لوري دجبرائيل په توسط ورته لارښوونه کيدله لمړي هغه((صلي الله عليه وسلم))دخپل کور له غړوڅخه پيل کړ.هغوي ته دحقانيت دابلاغ ترڅنګ دعملي حرکاتو سکناتو په ښوولوسره پدي ګمارل چي ترکوردباندي هم دهغه دکړو تقليد اوپيروي وکړي اودټولني پرخلګو يې اغيزه ثابته سي ده حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))پدي اړوند له خپل کورکلي اومالت څخه دخپلي پيغمبري پرلور دبريالي •تلني پايله وه چي لمړي يې دهغو له حقانيت اونيکمرغي څخه نژدي چاپيريال متاثرکړ .له صفره څخه پيل دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))دپيغمبري اوښوونکيتوب داپروسه تردي کاميابه سوه چي په لمړي قدم دهغه دژوند ملګري بي بي خديجة الکبراي ((رض))اوپه ځکيانوکي حضرت علي ((کرم الله وجه))دبشارت له فيضه برخمن سول ګام پرګام دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))دښوونکي توب تدريسي اوعملي پروسه په وروسته کښي پيغمبرانه تبليغ دهغه ټول ملګري دښوونکوپه توګه راوټوکول اوحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))دراتلونکودستونزودحل لپاره و هغوي((رضي الله عنهم)) ته ددرس ورکولو په دود دستوروپشان ځلاند ښوونکي پريښوول .وحق اونسانيت ته دهدايت دغه استاد چي دښوونکو دروزني لوړه د نه ده يې په غاړه لرله دخپلي پيغمبري ترڅنګ دښوونکيتوب دثبوت رښتوني تائيد دالهي خفي ارشاد مصداق پرحديث شريف کاوه چي :انما بعث المعلما)
ژباړه : زه بس ديوه ښوونکي په توګه را لېږل سوي يم
معني داچي زه تاسوته دخداي له لوري ديوه ښوونکي په صفت رالېږل سوي يم .دمعلميت دمقام تثبيت هغه د نده وه چي دانساني فکري تکامل په لمړي پړاوکي همداپيغمبر((صلي الله عليه وسلم))اوړه ورکړله پوهه يې دټولو انسانانو لپاره يو شان پلان کړېوه
حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))چي دښوونکيتوب پيغام خپراوه يوازي دمحدودوکسانو لپاره نوو بلکي دجهالت دتاريکوتورتمونودورکاوي لپاره دپوهني پيغام عام وو هغه په هرځاي هرچيري اوڅوک چي وه په دې يې ګمارل چي تاسوبايد دپوهني دبهير پرلور ګام پورته کړي ځاي او مکان يې وپوهني ته نوو ټاکلی لکه په نبوي (ص) حديث کښي فرمايي :---
((العلم ضالة مؤمن فاء ين وجدهافهواحق بها))
ژباړه:پوهنه دمؤمن يوه ورکه ده هر چيري چي يې دا ورکه پيدا کړله دهمدې مؤمن حق دي

هغه خپله سرته ، ورسوي نوروته يې وښوي ،بالاخره عامه يې کړي پرښوونکيتوب او زده کړې توب ټينگار ددې پوهاوي په اړونديوازې دده زده کړي تر لاسه کول مراد نه دي ددې سره جوخت انسانانو ته ښايي چي هم پوه سي ، هم دپوهې زده کوونکي سي هم دپوهانو سره مينه ولري لکه په بل نبوي (ص) حديث کښې چي فرمائي :
کن عالماً اومتعالماً اوسا معاً
ژباړه : ته يوپوه ((عالم سه)) ، زده کوونکي ((متعلم))سه ، غوږنيوونکي محب يادوست يې سه
دپورته حديث نبوي((صلي الله عليه وسلم))جملاتي ترکيب که څه لړاومختصردي .ور سره تر څنګ پخپله غېږه کښې يو پراخ معنوي پيغام لري او دهغه مفهوم لرونکي دي چي موږيې دلته هڅونسوليکلاي په ترکيبي ډول که ددې حديث نبوي((صلي الله عليه وسلم))په لنډون بسنه وکړولاندې وضاحت ته اړتيا محسوسولاي سو (کن عالماً))ته ښوونکي سه ،ياته عالم اوپوه سه .پدې معني چي دپوهنې په لاره کښې ځان ترداسي پړاوه ورسوه ترڅوتاته خلګ ديوه عامل عالم په سترګه وګوري ددې مقام دترلاسه کولومراحل خوهغه څه دي چي بې دزده کړې اودهغوي دپلاس راوړي څخه بل څه نه کيږي اوکله چي تا دمتعليمۍ دوره تېره کړله عامل اوعالم په پوهنه سره سوې داجوته ده چي ته به دخلګودپوه کولولپاره دجهالت په وړاندې دمقابلې لاره غوره کوې !
زده کوونکي به ترتا رادرومي اوديوه عالم په توګه به ستا احترام ساتي ددې علميت په برکت به ته د الله ((جل جلاله)) دهغو بندګانوپه ټلواله کښې وشميرل سې چي راتلونکي به يې دروښانه مستقبل سره مخ وي ددې ترڅنګ به ستا دژوندانه خالي شېبې ددې په عوض چي په چټلوکارونو تيرېږي اوډکيږي هغه به دچټياتو اومنکراتوپه ګرداب کښې ديوه لاروکې مانوپه توګه پاته کيږي په عوض کښې به يې دروښانتيا لاره پيداکوې وخت به دې عبث نځي اودعبوديت په دې رسالت کښې به دخپل خواږه ژوند حقايقومصرفوې سره تردې چي په دې جهان کښې به ددرناوي لرونکي کس په توګه راڅرګنديږي داخرت لپاره به هم له ځانه سره دنيك عمل توښه لرې اوداخرې څخه ترمخه به ستا دزده کړي پيروان دانسانيت دچوپړمصدرګرځي په ټولنه کښې به ستا دلاس دروزل سوو کسانو څخه دهغوي دترلاسه سوي پوهنې اوبرکت په توسط تيارې له منځه ځي ،خلګ به يې له فيضه برخمن کيږي ، خلګ به ددينې اواعتقادي فيوضاتودترلاسه کولو ترڅنګ دژوندانه دچارو دپرمختګ اواسانتيا لارې په برخه کوې اوبالاخره په ټولنه کښې به دبې سوادۍ اوناپوهې ريښې له بيخه خيژي دعامه تعليم اوسواد پروسه به جاري ساتل کيږي دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))داستادانه داوصيت موضوع يوازې هغه چا ته نه مواجه کيږي چي هغه په همغه دصدراسلام په دوره کښې يونفرمخاطب کړيوو بلکې هريوانسان چي ددې کلمې له مفهوم اولوستنې سره مخيږي همدا يې ورته پيغام دي بايد پوه واوسي چي هر هغه انسان چي دعقلي او فکري تميز په در لودلو سره ديوه څه تر منځ توپير کولاي سي بايد دمادي او معنوي ، دنيوي او اخروي مفاداتو دتر لاسه کولو او دهغوي په وړاندې دضررونو دنفي کولو په موخه اساسي تعليمات ، هنري کمال او تخنيکي زده کړو دتر سره کلو لپاره يوعالم له ځانه جوړ او نورو ته په ښوونه سره خپل هغه مسؤليت بشپړ کړي کوم چي عامه انسانان يې دپو هنې فيض ته اړ تيا محسوسوي چي په دې سره به د((کن عالماً)) خبره هم تر يوې اندازې پرځاي کړېوي ((اومتعالماً)) دپورته حديث دوهمه فقره دتعلميت تر څنګ انسان دې ته اړ باسي چي دپورته علمي وقاردتر لاسه کولو لپاره بايد انسان متعلم يا زده کوونکي اوسي پردې اساس چي ددې فقرې په لړ کښې هم د((کن)) لفظ چي په عالماً کښې را غلي دي دلته پر ((او)) باندې عطف کېږي چي اصلاً بايد((کن متعالماً)) وويل سي پردې بنسټ چي دهمدې حديث شريف جمله لنډه سي ، تکرار د((کن)) څو څو ځلې پکښې تکرار نسي نو يې تر عالماً را وروسته

ددې حدیث په نورو فقروکې د((کن)) له لفظ ځخه صرف نظر کړي وو او د((کن)) په عوض یې ((او)) ذکر کړیدي دحضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) ژبنۍ وړتیا چې دلته یې په دې حدیث کښې ځاي ور کړي او دجملې اختصار یې واقع کړیدي پردې شاهدي ور کوي چې حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دپیغمبری ترڅنګ یو پیا وړي ژبنۍ استادوو او دژبني ګړدوداو لیك دود په مېتود لوژۍ او فونولوژۍ ښه پوهېدي هغه ژبنۍ دا سي لهجه درلوده چې وړ تیا یې په تورو کښي نه لیدل کېږي • په هغووختونو کښي چې ژبنۍ ګرامري کوم اساسي مېتود نوو موجود ، صرفي او نحوي قواعد په دومره اندازه نوه تحلیل او څېړل سوي لکه تر هغه په راوروسته پېرونو کښي چې دهغوي لپاره ددیني چارو دکتابونو داسانتیا په پراخه اندازه کتابونه لیکل سویدي او یا هم په دولتي او شخصي پوهنتونو کښي همدا صرفي او نحوي فن دژورنالیزم ، او بشري علومو (ادبیاتو) درشتو یو اساسي جز وګرځي د((اومتعالماً)) دکلمې کارونه چې جناب حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) موږ ته پیغام په توګه پرېښې ده موږ ته امرکور چې باید تل دپوهي په لټه کښي زده کوونکي واوسو که موږ دزده کړي په لټه کښي نه اوسو نوبیا به په څه ډول وکولای سو چې دیوه عالم درجې ته ځانونه ور ورسوو د حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) د((اومتعالماً)) دکلمې دا پیغام دالهي پیغام (قراني ایت) ((فسئلواهل اذکر انکنتم لا تعلمون)) ځخه سر چینه اخلي ارشاد کړیدي چې ژباړه یې ده

((تا سو وپوښتۍ دپوهي څښتنان ! که چېري تاسو نه پوهېداست))

دحضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) ددې مکمل حدیث درښتینولي او حقیقت ثبوت پخپله همداپورته ذکرسوي ایت مبارك دیوه بنستیزاساس په توګه راته پیغامیږي پس موږاړیواودنده لروچې دحضرت محمد رسول الله ((صلي الله علیه وسلم)) دوړاندي سوي حدیث ددې دوهمي فقرې په اړوند چې دپوهنې په لاسته راړولو اکیدا موږ مجبوروي ، باید متعلمین واوسواوتر هغه وخته زده کړه وکړو څودبري تردرشله ځانونه ورسوو چې په دې سره به دوړاندي سوي نبوي حدیث د((اومتعالماً)) کلمه تر یوې اندازې پر کار اچولې وي ((اوسامعاً))

دپورته حدیث دریمه فقره چې د((اوسامعاً)) په کلیمه تلفظ کېږي داهم د((اومتعالما))دکلمې په څېر داصلیت له رویه د((کن)) کلیمه لري د((اوسامعاً))کلیمه ددې انګېرنه کوي چې انسان بایدیوازې دښوونکي په توګه نه اوسي اونه بایددښوونکیتوب څخه په ګټۀ پورته کېدنه سره زده کوونکي واوسي بلکي انسان باید دپوهني په پړاوونو ، کښي دهر مثبت نظر په اورېدلو ،له پوهانو څخه معلو ماتي ګټه په تر لاسه کولو ،دتبلیغ ،وینااونورواورېدونکو له رواتوکو څخه دګټي او چتولو لپاره غوږ نویوونکي واوسي موږکه د((اوسامعاً))کلمې ته ښه ځېرسونوپه دې کلیمه کښي تر((اومتعالماً)) زیات اثرات ننګولاي سو هغه په دې معني چې که موږ خبري کوو نو دلته مو فکري تمر کز یوازي پرخپلومغزي اوځاني زده کړه متمرکزوي توجه مو یوازې دټاکلي کس څخه دټاکلي موضوع په تر لاسه کولومرکزیت لري یوازې په هغه څه سمدستي پوهېږوچي موږ یې مخاطب ته وایو چې دلته دپیغام څلور اړخونه ((ځان ښودنه ،هدف ، اړتیا ،او غوښتنه)) پرکا ر لوېږي که موږ دتدریس پرمهال خبري کوو نو دلته مو هم ټول دتشخیص واك پر خپلو خبرو ولاړ وي او دنورو له اورېدو څخه په دې محروم یو چې یوازې خپله خبره کوي ، مصروفیت مو دخپلو خبرو په اړ وند وي تر هغه دمه فرصت نسو ځیني تر لاسه کولاي څو چې سقوط مو نوي اختیار کړي او دمتقابل اړخ خبره مو نوې او رېدلې دحضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) استادانه مهارت موږ ته دلته د((اوسامعاً)) په کلمه کښي بیا په ثبوت رسېږي چې په اورېدلو کښي تر ویلوزیات حکمت

نغښتې دي ، هر هغه څوك چې څه اوري ډېر ښه وي دناستو کسانو له ټولو ویونو څخه خبرېږي دهر یوه خبره په ښه غور تحلیل او تجزیه کولاي سي ،دمجلس یا غونډې په لړ کښې دېبلابېلو کسانو اورېدل ، په ورکشاف ، مېټینګ ، کانفرنس او سمینار کښې ګډون هم دهمدې لپاره وي تر څو دنورو څخه دمعلو ماتو دتر لاسه کولو لپاره اشتراك وکړي او پخپلو پوهنیزو معلو ماتو کښې نور معلومات اضافه کړي پس دې نتېجې ته رسېږو چې دپوهنې دترلاسه کولواوپه نورو عادي حالاتو کښې تر ډېره دپوهو کسانو اوهغوکسانو چې معنویت ته تر مادیت تر جیح ور کوي ، ورته غو ږ نیول پخپله پر دې اثر ښندي چې انسان باید په هر مهال کښې دعلمیت ددر لودني په لټه کښې وي باید په عامه چاپیر کښې هم انسان پوهانو ته غوږنیوونکي واوسي ددې پورته موضوع دتاکیدپه اړ وند په قران کریم کښې ډېر داسي ار شادات سته چې باید په ښو چاروکښې انسان غوږنیوونکي واوسي حتي په قراني ویونو کښې خپل سمع یا اورېدل دوجوب تر سرحده رسېږي داوردلو دا پروسه ددې لپاره رویکارېږي چې موږ باید هر څه ځیني زده او سمعي اړخونو څخه هم په پوهه کښې متاثره سو ،وکولاي سو چې دلیدلو تر څنګ په اوریدلو کښې دخپلې پوهې په اړ وند خپل فکري سطحه لوړه کړو

په پوهنه کښې رشته يي اصول

دپورته حدیث شریف څخه په انتباه اخیستنه سره دا جوتېږي چې انسان په هر اړخ کښې پوهنې ته اړ تیا لري صرف دالهي ارشاداتو پر بنسټ چې ((ان دین عندالله الاسلام)) انسانان لمړی په دیني او اعتقادي علومو مکلف دي چې زده يې کړي هغه په دې معني چې تر هرڅه دمخه باید په ایډیولوژیکي ((عقیدتي))اړخ کښې د یوه سالم انسان درا منځته کېدو په موخه انسانان لمړي فکراً جوړ سي دچاچې فکري ساحه په عقیدتي پوهنه سمبال سي ، اعتقادي ، خلا یې له منځه ولاړ ه سي ور سره تر څنګ دهغې خلا دډکېدو په ترسره کېدو سره هغه اوهام چې دانساني فکر په خانقا کوم تزلزل منځته را وړي له منځه ځي کله چې دانسان فکري او هام کم او یا نیستی سره مخ سول په داسي حالاتوکښې انسان ته پخپله یو نوعه تسکین پدي خاطر را منځته کېږي چې انساني فکر يې بشپړاوکومه اندېښنه له ځانه سره نه لري ددیني او اعتقادي زده کړي دتر لاسه کولو په مو خه الله (ج) په خپل پاك کلام قرانکریم کښې فرمايي ((ان دین عندالله الاسلام))

ژباړه : په رشتیا چې الله ته دمنلو وړدین ،داسلام دین دي یعني له دې دینه نور دینونه منسوخ دي))

او دا دین هغه وخت دانسان په مغز کښې ځا ي نیسي څو انسانان يې دزده کړي په لټه کښې واوسي اوترهغه مهاله به وي چې انسان دنیستی تر پولو رسېږي او یاڅوچې همداانسان ته دنیکی او بدې لاري دتمیزتوپیرورپه برخه کولاي سي

ددین په زده کړه کښې ښځینه ښوونکي •

دیوه منظم ښوونکي په توګه يې ټولني ته دا ثابتوله ، هغه کسان چې دنا محرموښځوسره دلیدلو جوګه نوه او یا هم دوخت ښځو دستر دساتني په موخه حضرت محمد رسول الله ((صلي الله علیه وسلم)) څخه ځان پټاوه او یا هم دهغوي مېړنوحضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دحیا په لرلو دکورني مجامعت دستونزو په اړه معلومات نسواي غوښتلاي دلته دا اړینه وه چې دامت مسلمه په چوکاټ کښې دښځینه لپاره بایدداسي ښوونکي موجودوي چې دجنسیت له رویه کومه ستونزه ورسره و نه لري څکه نودحضرت محمد((صلي الله علیه وسلم)) بیبیاني چې دامهات المومنین په نوم یادي سوې دلته دهغوښوونکوپه رول کښې راڅرګندي کړي وې چې دښځینه ستونزودمخنیوي په اړوندیې دخداي فرامین له حضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))څخه او رېدول او بیايي

هغه تر نورو مستوراتو پوري وررسول دالمان لمړئ وزير كه څه هم په عقيدوي ډول له حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))سره فكري توافق نه ښاوه ، دهغه دلاري پيروي په پېڅه نوه لكن اړوو چي دخپل بې سرپرسته ملت لپاره بياهم دهغه لاره ونيسي اوخپل ملت ته مجبوراًداسلام دين ته دپناه ور وړلو په موخه خپل ملت ته درفا لاره پرانيزي

په كورنيو كښي دناستو ښځوچي له خپل محرم څخه پرته يې دليدلو اجازه نسته دي ته اړتياوه چي حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))ددغوپه كوروكي دناستوښځو لپاره دا سي ښوونكي وروزي چي هغوی هم ښځينه جنس اوددوي لپاره دمخ كېدو كوم ممانعت نوي چي هغه هم همدابيبياني وې پس موږ ويلاي سو چي دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم)) فرامين دزياتو ازدواجونو په موخه په دې معني نوو چي يوازې دي ښځي دنارينه دجنسي غريضې دسړولو لپاره ديوې الې په توګه وكارول سي •بلكي په مشروع لاره كښي دنارينه او ښځينه تر منځ ديوه دوامدار ټولينيز ژوند اساس كښېږدي پر ستر ټينګار هم په دې موخه نوو چي نارينه دي له ښځينه او ښځينه دي له نارينه سره تو پير ولري يو له بله دي نفرت وكړي هغه عكساً په دې مفهوم وو چي دټاكلو انسانانو تر منځ بايد دميني راز دوام وموميي او تر پايه ملګري واوسي او كه احياناً دستر مسئله له منځه ولاړه سي نوپه دې صورت كښي دپرديو انسانانو تر منځ داړيكو ټينګول ددوستوكسانواوكورنيواړيكولرونكوانسانانوتر منځ دنامطمئن ژوندفضارامنځته كېږي اوله امله يې دكورنيوترڅنګ په ټولنه كښي دسوي اعتماد په خپرېدو تزلزل را منځته كېږي او كه دستراوعفت لاره غوره سي نو نارينه ته ټاكلي د نده ورپه غاړه كېږي هغه په دې معني چي نارينه مكلف دي چي دكورنيو دعاجزوانسانانو لپاره دكفاف دبرابرولو چاري پر مخ بوزي او ښځينه مكلفه كېږي چي په كوركښي ددننني انظباط او دسپلين را منځته اوموردكوردانسانانولپاره دصدراعظم رول ولوبوي چي دلته پخپله هره كورنۍ ديو دولتي تشكيل او مور په كور كښي دحكومت دچارو سمبالوونكې بلل كېږي

د فخرالمو جودات سرور كاينات حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) فر مودې كه موږ مدنظر ونيسو هم همدا موږته بيانوي چي بايد لمړي دپورته ايت كريمه په مصداق دمعنوي علومو په پيروي خپلي تګلاري ته مسيروټاكو دعلومو په زده كړي دوهم پړاوداجتماعي علومو بلل كېږي چي انسان بايد داسي تعاليم ولولي او زده يې كړي څودهغو په توسط وكولاي سي چي دټولني او چاپير دخلګوسره دراسه درسه ، را كړي ور كړي ، او ټولنيز محيط په پېژندنه دبشر دتاريخ ماضي او راتلونكې تحليل كړي ،پخپل فكري سمبالښت سره فكري اړتيا وي پوره كړي څووكولاي سي له دې لاري په ټولنه كښي ديوه محبوب او عادي انسان په توګه قرار ولري چي په دې اساس حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) تل ټينګار كړي چي په ټولنه كښي تاسو ژوندوكړي او له رهباتنيت څخه ځانونه را وګرځوي په دريم پړاو كښي بيا پر دې بنسټ چي انسان وكولاي سي په تخنيكي اړخ كښي پوه سي)) او زماني شرايط metiryials))په درلودلو سره اړوندسيميز توكي((standard planځانته ديوه ټاكلي پلان (( )) برنامه بريالۍ كړي او ځانته دراتلونكي action planبرابر كړي او دهمغه پلان په پيروي خپله دكاري پلان (( )) خاكه تر سيم كړي نو بيا اړ تيا ددې ده چي په ساينسي علومو كښي developmentplanلپاره دانكشافي پلان((هڅه وكړي ،هغوي زده كړي او دعمل په ساحه كښي يې پلي كړي په قران كريم كښي ډېر داسي ارشادات سته • په هغوي كښي ساينسي علومو ته اشاره سوېده دهمغو په رڼا كښي موږ اړ يوڅو وكولاي سوزينه پر زينه دپوهني له تر لاسه كولو ، پلي كولو او سرته رسولو سره ددرو يادو سوو پروسو په تعميل دپوهي په ګېڼه سمبال او دكاملو انسانانو په توګه دايډيولوژۍ او ټكنولوژۍ دنورومونو په پلي كولو دارضي• اوحياتي امكاناتو او موادو په استعمال

سره دژوند له نعمتونومثبته ګټه پورته کړو ددې ټولوانتباهاتو په تر لاسه کولو سره دا جوتېږي چې دا ټول هغه څه دي حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) په مستقيم يا غير مستقيم ډول سره موږ ته ديوه رښتوني ښوونکي په توګه وصيت پرېښي دي او موږ يې په پل يوني پسي لار تعقيبوو

دپوهي په لټه کښي زماني او محيطي جغرافيه

حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم))دپوهي په ترلاسه کولواودهغوي په لټه کښي ټول هغه څه چي انسانان ور ته په مادي لحاظ لمړي توب ور کوي په دوهم پوړکښې راوستي اودپوهني تعقيب اوتعقب يې ترټولو لمړۍ بللي دي او دلمړي توب تر څنګ يې هغه وروستۍ بللي څو پوهنه او دهغې تر لاسه کول دژوندانه دټولو) په توګه وکارول سي چي په دې اړه فرمايي((اطلب العلم من المهدي اللحد)) coverageاجزاو لپاره ديوه کوور (ژباړه : ((تا سو دپوهني په لټه کښي اوسۍ له زانګو څخه تر لحد ه پوري))

يعني دقبر تر ډورۍ پوري دلته واضح ده چي دزانګو مر حله هغه دوره ده چي انسان په ښه او بد ډول په ژوندانه کښي ښکارندوي دي دحضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) پيغام ددې څر ګندوي دي چي مخکنيو خبرو ته دتاييد ټکی کښېږدي حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم)بيا هم انسان دې ته اړيستي چي دمړيني تر در شله پوهنه پرې نږدي حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) پوهني ته تر هر شي لمړيتوب ور کړي تر دې وړاندي يې ځاي او مهال هم مد نظر نه دي تعين کړي چي فرمايي ((تا سو دپوهي په لټه کښي اوسي که څه هم په چين کښي وي)) که دچين موقعيت دسعودي عرب په پر تله وکتل سي نو دا موږ به ووينو چي دچين هيواد دجغرافيوي کړې په کوم عرض البلد او حجاز په کوم هغه کښي قرار لري ولو که دسايسني پر مختګ له امله اوس مهال دمځکي تناوونه ډېرلنډ سوي او انسان له فضايي او مځکني اړخه په ډېر لږوخت کښي تر خپله ځايه رسوي حال داچي د حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم))په وختونو کښي لويه سپرلۍ داوښ بلل کېدل برېښي دپيغمبر (ص) هره علمي فرموده چي په هغه وختونو کښي يې ټاکلې ده دهر زمان او مکان لپاره په عيني او قياسي حالاتو کښي داهميت وړ ده که انسانان يې په هر اړخ کښي عملي کړي او دهغوۍ دپلي کولو په لړ کښي دمثبتو او منفي پايلو په نظر کښي نيولو سره ځانته دبقااو رفا پايله په لاس راوړي پوره برياليتوب به يې په برخه وي

دځينو ديني پوهانو په نزد چي نوموړي حديث شريف موضوعي يا ضعيف بلل سوۍ ځينو ديني پوهان يې حديث قدسي بولي ور سره جوخت العلم ضالة مؤمن فاء ين وجدهافهواحق بها

ژباړه : پوهنه دمؤمن يوه ورکه ده هر چيري چي يې داورکه پيدا کړله دهمدې مؤمن حق دي

هغه کره حديث دي چي زماني او مکاني جهتونه خوبيخي په کښي په نښه سوي نه دي بلکه هر چيري چي وي بايد پوهنه تر لاسه سي چي له دې څخه دحضرت محمد (ص) ځراکت جوتېږي چي دا به دنوموړي فرموده وي ځکه ددې حديث په پلي کولو سره نه يوازي پوهنه تر لاسه کېږي بلکي کله چي يوڅوك دپوهي په لټه په اوږده تعليمي سفرځي دسفرترڅنګ دلاري په اوږدو کښي دځان او هدف تر منځ په واټن کښي داولسونو له کلچرونو عنعناتو سره مخ کېږي او خپل کلتور په هغوي پېژني چي دا پخپله يو ټولنيز تړاو را منځته کوي ،دپيداګوژۍ په اساساتو کښي دې پوهني ته سيرعلمي ويله کېږي

دحضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) تدريسي مېتودونه:

تدريسي مېتودونه هغه طريقي بلل کېږي چي کوم ښوونکي او عالمان يې دخپل تدريسي پلان دکارولو لپاره په دې اساس پلي کوي څو تدريس يې مؤثر ثابت سي ، زده کوونکي چي له کوم ښوونکي څخه زده کړه کوي په پوره توګه يې ځيني تر لاسه کړي او زده کوونکي دپوهي تر درشله ورسوي په معصر پيدا ګوژيك سيستم کښې تدريسي مېتودونه په لسګونو دي چي اړين يې ((رول پلې عملي درس ، تچ ګېم يا ارتباطي لوبه ، لکچر ، سوال او جواب ،تقابل يا اکرسټ ،ډله يز يا ګروپينګ ، سېرعلمي)) مېتودونه بلله کېږي چي دپخواني درسي سيستم استاد محوري او اوسني درسي سيستم شاګرد محوري کښې پر کار لوېږي

پيغمبر (ص) دخپل استادانه مهارتونو په وړاندي کولوسره په هغه وختونو کښې هم دا سي مېتو دونه وړاندي کړي چي تر ننه پوري له هغه پوره ګټه پورته کېږي

حلقوي يا ګروپي کار ونه

په در سي سيستمونو ، پوهنيزو ټولګيو ، سيميناررونو ، ور کشاپونو او نورو ..... کښې چي کله کوم درسي پروسه تر سره کېږي په دا سي مواردو کښې عموماً دوه ډوله در سي مېتود تر سره کېږې چي لمړي يې په فردي •ډول وي استاد يا ښوونکي يوه تن ته در درس ور کوي دوهم ډول يې دسته جمعي يا صنفي• ډول وي چي دګډون والو شمېر يې تر يوه زيات وي په دې مېتود کښې چي هر څو مره دوګړو تعدد زياتېږي په هماغه اندازه استاد يا ښوونکي ددرسي محتوي پلي کول ، زده کوونکو وفکرونو ته دخپلي درسي محتوي انستال((ور انتقالول))ستونزمن کېږي چي دوخت او زمان په تېرېدو سره ډېروپوهانو ددرسي کاري اسانتيا لپاره ببلابيل ميتودونه پر کار اچولي دي له دې ټولو ښوونکو څخه مخکي کله چي حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) ديو پيغمبر په توګه دلوي الله له لوري ددې جهان تر در شله را غلي دي هغه ښوونکي بلل کېږي چي په درسي مېتودونو کښې ساري نه ليدل کېږي داصحابانو لپاره يې دا سي درسي مېتود پر کار اچولي وه چي تر ننه پوري ديادوسوو نوښتونو تر څنګ چي ترحضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) وروسته ښوونکو په وجود را وړي بيا په مستقيم يا غير مستقيم ډول د حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) در سي مېتودونو ته اړ تيا لري حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم)چي به کله اصحابانو کرامو ته قرانکريم تدريساوه هغوي به په حلقوي ډول پر ځا ن دا سي را ټول کړي ووچي پـــــه دې را ټولېدوکښې به دي هم ور سره ملګري وو او دوي ته به يې درس وايه په دې مېتود کښې حکمت دا نغتښتی وو چي هر صحابي (رض) مبارك به په مساوي ډول دنبي (ص) له تدريس څخه ګټه پورته کوله دا لمړي ډول مېتود وو چي په لمړي سر کښې په ګروپي شکل رسو ل الله صلي الله عليه وسلم کار ځيني اخيستی دي دې درسي مېتود ته په اوسنيو درسي مېتودونو کښې))سيستم درسي مېتود وايي Uد((

درسي روش

حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم)په ددرس په محضر کښې پخپله چي به کله حاضر وو همدا سي درسي پروسه پر کار اچوله چي اصحابان (رض) يې له درسه برخمن سي ،حوصله په نر مي او متوسط اندازه سره داوازپورته کول د حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم)داستادانه مهارتونو ځانګړني وې چي ټول هغه دوستان يې ځيني متاثره کېدل داسانه او ساده سلوکو په اړوند به يې پخپله نورو صحابه کرامو ته فرمايل :- له

حضرت انس ((رض)) څخه روایت دي :رسوالله (ص) وفرمایل :
((یسرو ا ولاتعسرواوبشرواولاتنفرو))
، په هغه وخت کښې دموډرنو ایجاباتواولوازمواواجناسوداسي څرګندځه په مل ددرسي ځایونه نوه موجودچي ده ښوونځی ،دیني مدرسي ،دار الافتاء ،عالي دارالمعلیمین ،پوهنتون څخه عبارت دي نوه موجوداونه درسي ، محیطي مواد وه خودپوهني دپلي کولو لپاره اساسي ځاي چي هلته پوهنه تر لاسه سي اوخلګ ددیني چارو ،جماعت لمانځه ، او نورو ترڅنګ له مسجده داجتماعي ستونزودحل په موریدګڼه پورته کړي هلته په هغه مسجدنبوي (ص)کښې واصحابانو (رض) ته ددرس ور کول پخپله (بلاتشبه) دیوه عالي دارالمعلیمین شکل اختیاراوه ، هغه په دې معني چي جناب نبي (ص) هلته ددین ښوو نکي روزل او هغوي یې ددیني تر ویج تر څنګ نظري او عملي ډول داجتماعي ستونزو او ګټو لپاره استادان روزل حضرت محمد رسول الله(صلي الله علیه وسلم) داستادانو داستاد په توګه دا سي یو رول لوباوه چي نن هم دنړۍ پروفیسور ،او دوکتورا لرونکي انسان یې له ښوونیز بهیر څخه ګټه پورته دا چي دننۍ نړۍ انسانان یاښوونېزپوهان ددرس ماهیت په مادي اړخ اویا هم په معنوي اړخ کښې پر کوم لوري بیایي دنازنین پیغمبر (ص) درسي رول تعقیب دي چي په درسي خصوصیتونو کښې دا رول دنورو پیغمبرانو په پر تله مؤثراو ګټور بلل کېږي دپوهني درواجولو او داسلامي دین دپلي کولو لپاره لیري پرتو سیمو ته یې انسانان دپوهني په لټه ګمارل دګروپي لېږد په درشل کښې به یې هغوي ته په ټینګار سره دا توصیه کوله چي پوه تر لاسه کړي تر دې وړاندي یوازي دا خبر اړینه نوه چي انسانان باید پوهنه تر لاسه کړي بلکي ولیرو سیمو ته دهغوي دلېږ دبله موخه یې دا هم وه چي انسان که له یوې خوا څخه په دباندینو سیمو کښې پوهنه تر لاسه کوي د لیرو پرتو سیمو ته دتګ په لړ کښې هغوي دلاري په واټن کښې دپرتو اولسونو له کلتورونو ، دودونو او عنعناتو خبر سي ، او له دې اړخه وکولاي سي چي دخپل کلتور په پېژندنه کښې دهغو اولسونوتوجه پرځان راماته کړي چي له دې لاري دخپل او پردې کلتورپه پوهېدنه سره یو عامه ټولنیز تفاهم په وجود را ځي پایله یې همدا سوه په جودرا غی چي ترننه پوري communicationچي په هغه وختونوکښې عربواوعجموترمنځ دوروری یوداسي تړاو دعقیدتي او په ځینوموارودوکښې دکلتوري دودونو په لرولو داسلامي نړۍ ارتباطي اړیکي سره بسته دي
سېرعلمي ((پوهنیزیون))
حضرت محمد رسول الله(صلي الله علیه وسلم) دجهاد دلیري واټنه اهدافو په مرسته دانسانانو ترمنځ ددوستۍ ګمارنه کوله دلیري سیموپرلوري دپوهني په لټه دخلګو ګمارنه بل ددې لپاره هم اړینه وبلل سوه چي انسانان بایددسېرعلمي په ډول له یوې منطقې څخه دبلي منطقې پرلوردخوځښت په پلي کولودنووسیمو له جغرافیایي ،تاریخي اوستراتېژیکي موقعیتونو ،مناظرو ،او تاریخي آبداتوله پېژندني سره مخ سي اوله هغوتاریخي دا ستانونواو په قران کریم کښې دالله له لوري درانازل سووایتونوپه رڼاکښې دپیغمبرانودکیسو ،دهغوي دتبلیغي او پیغمبري کار نامو ،او بالمشا هده دهغوي دځایونوداوسېدو ، زیارتونو له لېدو څخه خبرسي چي دا پخپله ددې ګواه ده چي دخپلي ساحې څخه دباندي دپوهني په تر لاسه کولوسره ښه ـ ښه مطالب ، مطالب او مفاهیم ، مفاهیم او واقعیتونه یې په برخه سي د ((العلم ضالة مؤمن فاء ین وجدهافهواحق بها))دمبارك حدیث په شېوه ویلاي سوچي دسیرعلمي دتدریسي مېتودمبتکرهم پخپله حضرت محمد(ص)دي ځکه چي قولاًیې ځاي نه دي ورته تعین کړي او عملاًیې دخپل ساحې څخه دباندي صحابه (رض) دخلګو دپوهوني او زده کړي تر لاسه په موخه لېږلي دي
ګروپي کار

دهغه په هره جمله کښې چې دهري موضوع په ارتباط يې ويلې وي څومره مفاهيم په څومره اندازونو کښې پراته وي ؟! په ګروپي ډول دپورته يادوسومفاهيم هغه درسي پديدې بلل کېږي چې نن هم په مو ډرن جهان کښې په موډرن ډول ښوونکي او استادان کار ور ځيني اخلي

سوپر وېژن

دروول پلي يا عملي درس په جريان کښې د حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) در سي او استادانه ځراکت ددې جوګه وو چې ټول ور سره مل کسان په يو ډول تر تعميل او تا ثر لاندي را ولي ، په لفظي ډول دلمانځه ور زده کول او په عمل کښې دهغه ور ښوول •پخپله ددې ثبوت ښيي چې نبي (ص) به دجماعت پروخت ترهغه تکبير تحريمه نه پيلاوه ترڅوچې پر لمانځه ولاړ صفونه ترنظرتېرنه کړي ،اوديوه کره اومنظم صف په تر تيبولو سره ځانه ته دلمانځه دپيل ډاډورکړي په دقت سره دمقابل اړخ او ربدنه دکارپه تر سره کولو سره دهر اړخه دکارد تعقيب نظارت او مشاهده ددې ګواه دي چې حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم)په هر کارکي له دقيقي ځارني څخه برخمن ووچې په درسي چارو کښې له هره اړخه ځارنه دسوپر وېژن په اصطلاح کارول کېږي ددې پورته يادو سوو پېښو څخه مورته جوتيږې چې حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) دپيغمبري ترڅنګ څومره کامل انسان وو اوپه څو مره انداز کښې يې کولاي سواي چې په هغه وختونوکي دخلګوترذهنونو دقرانکريم ، مفاهيم ور وروسوي ، هغوی پوه کړي ، هغوی ته له همدې لاري دنجات لاره پرانېزي او دنبك مر غۍ په زېور يې رنګين کړي ، موږ ته ددې ټولويادونو عکساً هغه دامي په نوم را يادېږي اوخلګوته دځينوکسانولخواداانتباه ورکوله کېږي چې حضرت رسول الله (صلي الله عليه وسلم) امي وو چې مفهوم يې په خلګو کښې (العياذ بالله) په بېسواده سره پلي کوي حال دا چې د((امي)) داسم مفهوم پخپله دامت دمخکښ او رهبر په معني پلي کېږي نه دبېسواده په مفهوم .

عمومي هدف

دپوهني په پلي کولواودهغې په رواجولوسره دحضرت محمد (ص)هدف داووچې انسانان وکولاي سي څنګه چې ښايي په هماغه ډول دانسانيت له مفهومه کارواخلي اودپوهني له لاري انسانان په دې پوه سي چې دځپلوکارونودترسره کېدوپه ملحوظ په مواءدبانه ډول بانزاکته او صميمي ژوندولري پراېدیولوژيکي اوټکنولوژيکي علوموبرلاسي وي او ورسره جوخت دپوهي په ترلاسه کېدودومره هوښياران واوسي چې هروخت دځان او نوروحقوق وپېژني دغفلت اوناپوهۍ په جال کښې را ګرنسي يوه او بل ته ددرد درمل سي

خصوصي هدف

دپوهني په توسط دالله (ج) ټول هغه اوامر چې دعالم بشريت دسوکالۍ اونېکمرغۍ لپاره دالهي نصوصو په در شل کښې را نازل سويدي انسانان يې پرځان عملي کړي دپوهني په تر لاسه کولودخداي فرامين په ښه توګه ترسره کړي ترڅو دنيوي او اخروي سورخ رويي په برخه اودشيطان له جال څخه ځان وژغوري

مقصد

حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) په دې پوهېدئ چې په يونواخته ډول نسي کېداي چې په ټولنه کي دي تعليم عام سي لهذا دګروپي کار ،فردي تدريس ، ليکچر • ،سوال او جواب ،رول پلې له ميتودونويې کار اخيست اودهغي په پلي کلو سره يې ځان دعلمي هدف تر مرکزه رساوه

مطلب

په معاصروتعليمي پروګرامونو کښي همدا درسي روشونه دي چي اوس يې هم بايد موږ پرکارواچوو اودامکان ترحده داسي کار تر سره کړو لکه څه ډول مخکي دنوموړي لخوا عملي سويدي څو په دې سره در سي روشونه مؤثر ثابت سويو

په درنښت او اسلامي ورور ولي

کشر مونوراحمد ((قرانمل))

دلمړنۍ احمد شاهي لېسې مدير

غريبك كتابتون كندهار ۱۳۸۶

دليکوال لنډه پيژندنه:

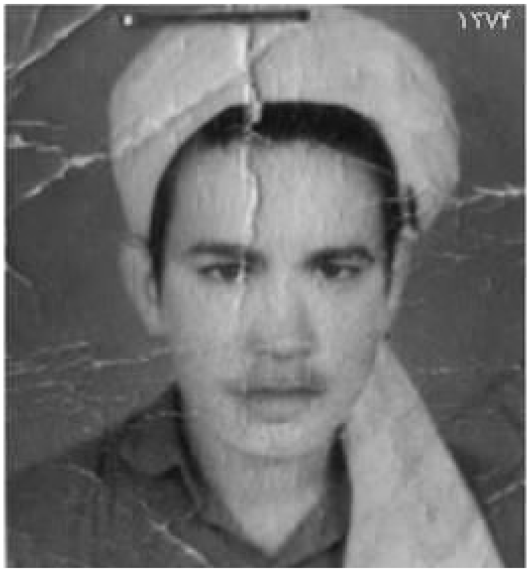

نوراحمد((قرانمل)) دحاجي عبدالحميد(کاکړ)زوي دکندهاربنار دڅلرمي ناحيې د((باميزو)) کوڅي اصلي استوګن ،ددريمي ناحيې په کاکړوکوڅۀ کي زوکړی فعلاًدکندهار ښار دکارته معلمين استوګن دي ،دشخصي ديني علوموترڅنګ په ۱۳۸۲ لمريز کال کښې دکندهارعالي داجتماعياتوله څانګي فارغ سوي دمتفرقولنډه مهاله تعليمي سيمينارونوترڅنګ ددوشکالرشيپونو په درلودلو سره دپاکستان دپښور ښار له تعليمي مرکزکښې برخه کي او دجاپان هيواددداوکيناوا په ERICدکوچنيانو روزني څخه فارغ سويدي،دښوونکي opicښارکي دنړيوال تعليمي(( ) توب ترڅنګ يې په ځينواداري څانګوکښې يې دندي ترسره کړيدي.

لاندي اثاريې تراوسه په چاپي ښه لري :

١ : *ادبي ډيوه نثري ليکنه*

٢ : *زما غوښتني نثري ليکنه*

٣ : *ايا غريبك پيژنى ؟! نثري ليکنه*

۴ : *نګۍ نثري ليکنه*

۵ : *دغريبك خزانه نثري ليکنه*

۶ : *داوښکلو بهير شعري ټولګه*

٧ : *خطاب شعري ټولګه*

٨ : *دادونو څولۍ شعري ټولګه*

٩ : *رينښتونى استازى همدا ليکنه*

Download from:aghalibrary.com